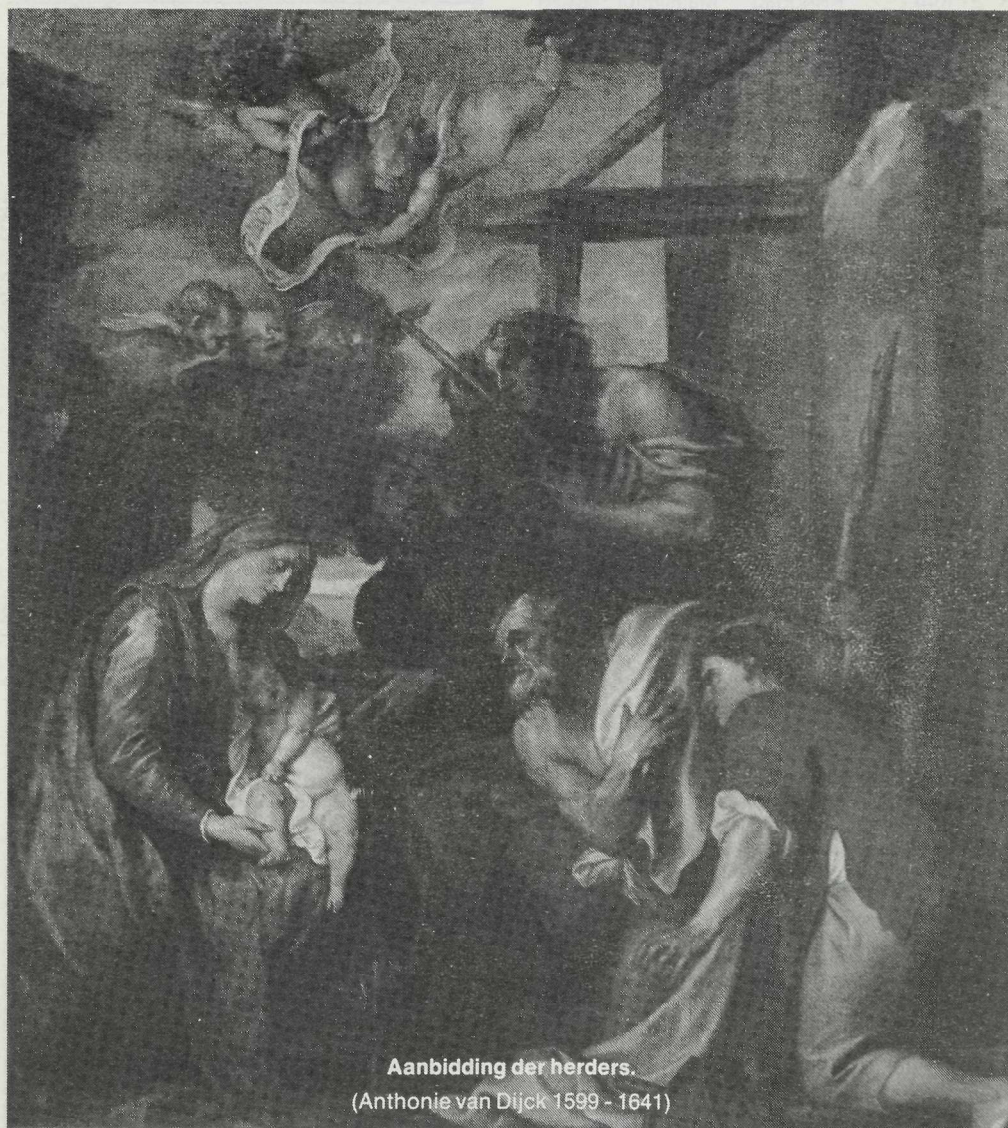

28e jaargang afl. 4
Kerstmis 1981

Uitgave van de Stichting De Gildetrom als voortzetting van het tijdschrift „De Gildetrom”
voorheen uitgegeven door de Bond van Schuttersgilden „Het Kwartier van Oirschot”.

Aanbidding der herders.
(Anthonie van Dijck 1599 - 1641)

AGENDA 1982

18-25 april	Schietwedstrijd met kruisboog om "Het Zilveren Rad van Sint Catrien" Moergestel.
23 mei	Kringdagen: „Het kwartier van Oirschot" bij Gilde Sint Willibrordus te Casteren. „Het Land Cuijk" bij Gilde Sint Willibrordus te Geijsteren.
22-23 mei	Kringgildefeest Peelland bij St. Antonius-Abt Gilde te Stiphout.
6 juni	Vrije gildedag te Heijen.
20 juni	5e Europees koningschieten te Eindhoven.
27 juni	Kringdag "Maasland" te Erp bij Gilde O.L. Vrouw en H. Catharina.
22 aug.	15e Liefdadigheidsfestijn bij Sint Sebastiaan Hilvarenbeek.
29 aug.	Kringdag Baronie en Markiezaat te Teteringen.
18-19 sept.	Vrij Gildefeest te Gemert.

VAN DE REDACTIE

Alle copie voor het volgend nummer dient voor 10 februari bij een van de correspondenten bezorgd te zijn.

VRAGENRUBRIEK

De redactie verklaart zich gaarne bereid eventuele vragen van de lezers over alles, wat het gildewezen betreft, te beantwoorden.

ALGEMEEN

PENNINGMEESTERS ATTENTIE!

De Federatie-Penningmeester (H. A. J. van Erve te Moergestel) doet een zeer dringend beroep op alle gilden om de bank- of giro-rekening van hun Gilde **uitsluitend** te stellen ten name van hun Gilde en niet ten name van de Penningmeester. Het levert regelmatig moeilijkheden op, indien Penningmeesters van gilden, die in steden of dorpen zijn gevestigd, waar meerdere gilden zijn, gelden overmaken onder hun eigen naam, die bij de Federatie-Penningmeester niet bekend is.

Indien nodig, gelieve U deze tenaamstelling te wijzigen in:

Gilde te
Bij voorbaat hartelijk dank voor Uw medewerking.

ABONNEMENTSGELD VOOR 1982.

De kosten van abonnementen voor de jaargang 1982 zijn als volgt samengesteld:

- Voor het collectief verzenden aan de gilden f 6,— per jaar (plus eventueel portokosten van de Kring).
- Voor particulieren die rechtstreeks de nummers krijgen toegezonden moeten wij i.v.m. de steeds stijgende porto- en drukkerskosten f 12,— per jaar in rekening brengen.

De administrateur.

DIEFSTAL VAN HISTORISCHE KOSTBAARHEDEN TE OISTERWIJK.

Uit het gebouw "De Drie Swaentjes" aan de Lind in het hart van Oisterwijk werden in het week-einde van 31 okt. - 1 nov. na een aldaar gehouden expositie, die gewijd was aan het verleden van Oisterwijk kostbaarheden gestolen. Naast 3 oude politie-sabels werden gestolen 6 antieke koningsschildjes, 6 herdenkingsmedailles en één vogeltje uit de 17e eeuw, die oorspronkelijk hebben toebehoord aan de reeds lang ver-

„DE GILDETRON" driemaandelijks tijdschrift, uitgave van de Stichting „De Gildetrom", in welke Stichting samenwerken de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden, met haar Kringen: Het Kwartier van Oirschot, Peelland, Kempenland, Maasland, Het Land van Cuijk, Baronie en Markiezaat.

Hoofredacteur: Drs. W. Th. Knippenberg, Socrateslaan 115, 5216 CT 's-Hertogenbosch, tel. 073-133993.

Redacteuren: voor Noordbr. Federatie: Math. E. M. v. d. Voort, Valklaan 6, 5613 EC Eindhoven, tel. 040-438521

voor Het Kwartier van Oirschot: J. A. Abrahams, Vrijthof 9, 5081 CA Hilvarenbeek, tel. 04255-2431

voor Peelland: Fr. van der Velden, Eindje 7, 5715 PK Lierop, tel. 04926-256

voor Maasland: Jan Th. M. Toorians, Willibrordusstraat 4, 5175 AL Loon op Zand, tel. 04166-1516

voor Kempenland: R. Haase, Wapendragerstraat 40, 5641 GT Eindhoven, tel. 040-811527

voor Het Land van Cuijk: H. Christiaans, Koperwiekstraat 8, 5451 XN Mill

voor Baronie en Markiezaat: B. Minnebach, Nieuweweg 32, 4631 TG Hoogerheide, tel. 01646-4761

Administratie: H. A. J. v. Erve, Rootven 60, 5066 AX Moergestel, tel. 04243-1306.

Betalingen: Rabobank te Moergestel, rekeningno. 13.45.08.874, t.g.v. Stichting De Gildetrom.
(Girorekening van deze bank: 1071810).

Particuliere abonnementen: f 12,— per jaar, franco huis.

Bronvermelding: Artikelen en berichten uit dit tijdschrift mogen worden overgenomen mits „De Gildetrom" wordt vermeld, tenzij bij het artikel of bericht uitdrukkelijk anders is aangegeven.

Gedrukt bij offsetdrukkerij Harry Bek & Zn. B.V. Veghel.

dwenen gilden St. Joris en St. Catharina, doch thans eigendom waren van de Gemeente Oisterwijk.

Ook deze diefstal noopt ons er toe onze gilden voor de zoveelste maal te wijzen op de noodzakelijkheid hun historische kostbaarheden in een (bank)kluis te bewaren.

Deze spullen zijn zeer in trek bij leden van het dievigilde en voor de schuttersgilden van onschatbare waarde alleen al door het feit, dat zij niet te vervangen zijn.

Men neme dus de nodige maatregelen ter bescherming en bewaring!

Sint-Ambrosiusgilden

In het Belgische tijdschrift ONS HEEM verscheen onlangs een zeer interessant artikel van Dr. E. van Autenboer over de Sint-Ambrosiusgilden. Deze gilden ontstonden toen de individuele imkers hun belangen door concurrenten bedreigd zagen en terecht meenden in een gilde met een reglement meer bescherming te kunnen vinden. Een groep van deze gilden beperkte zich tot strikt zakelijke statuten, terwijl andere bijengilden zich ook gingen bezighouden met gebruiken, die zij bij schuttersgilden aantreffen; deze laatste groep nam het vogelschieten over en diverse voorschriften over godsdienstige en sociale verplichtingen als een H. Mis op de feestdag van de H. Ambrosius (7 december) en daags daarna voor de overleden leden, het begraven van gildebroeders e.d.

Het houden van bijen is een eeuwenoud bedrijf. In onze gewesten werden de imkers reeds door de wetten van de Salische Franken (c. VIII, 1—4) uit de 5de-7de eeuw door hoge boetes beschermd tegen diefstal van bijenkorven. De honing was eeuwenlang een belangrijk zoetmiddel en nodig voor het bereiden van honingdranken en honingkoeken; de was diende voor de verlichting van woningen en kerken.

De uit honing gegiste "mede" was reeds aan de oude Germanen bekend en rond 1450 waren er te 's-Hertogenbosch nog 42 mede-brouwers. Er bestond ook een handel in honing. Jan Hendrick Maes, "bieman tot Eerssel", trok in 1675 met kar en paard naar Oosterhout, om daar zijn "honinch van eijgen gewin" te ruilen tegen haver. In november en december 1675 was de honing bestemd voor 's-Hertogenbosch, terwijl op 13 februari 1676 nog vijf tonnen honing hierheen vervoerd werden door Lammert Henrix Maes, "backer van broot en peterkoeck" te Eersel. Samuel Henrich Maes vervoerde in maart 1675 drie tonnen honing "van eijgen gewin" naar Breda en Oosterhout.

Toch hebben de imkers zich vrij laat in gilden verenigd. Dr. van Autenboer noemt als oudste een bijengilde uit Mechelen met een kaart uit 1511, die in 1606 werd vernieuwd. De bloei-periode van de bijengilden begint eerst na 1650 en bereikt een hoogtepunt in de 18de eeuw; het blijkt uit de jaartallen van de Noordbrabantse Sint-Ambrosiusgilden. In Noord-Brabant zijn deze gilden talrijk geweest.

Daar Dr. van Autenboer naast de gegevens uit Jolles ook vele andere bronnen heeft geraad-

pleegd en veel meer plaatsen behandelt dan Jolles in 1933 nog aantrof (nl. 7), volgt hier het lijstje van de door hem besproken plaatsen.

Baardwijk: opgericht 1791; oudste koningschild 1797; men houdt geen bijen meer, maar als schuttersgilde is het weer actief.

Baarle-Nassau: 1712; prijs- en vogelschieten met verlof van de Overheid.

Bergen op Zoom: opgericht 16de eeuw(?); later omgevormd tot kolveniersgilde; bestond nog einde 19de eeuw.

Diessen: 1674. **Dongen:** 1751. **Etten:** 1670.

Gemert: 1675; geen vogelschieten.

Gilze: 1769.

Ginneken-Bavel: 1695 (heropgericht); prijs- en vogelschieten toegestaan.

Hooge Mierde: oprichting onbekend; geen vogelschieten; rond 1940 nog actief.

Lage Mierde: vóór 1755; wel schieten.

Loon op Zand: 1784; oudste koningsschild 1788.

Made: 1713.

Mierlo: oprichting onbekend; niet schieten.

Oirschot: 1766—1869; niet schieten.

Oosterhout: 1670; niet schieten.

Ossendrecht: 1762; niet schieten.

Princenhage: 1695.

Putte: 1716; wel koningszilver.

Roosendaal: 1713—1820; wel schieten.

Sint-Michielsgestel: 1796(?); wel schieten.

Sprundel: 1762.

Terheijden: 1708.

Teteringen: 1717; wel schieten.

Vught: 1920 (heroprichting?); niet schieten; vierde in 1970 het vijftig-jarig bestaan (Brab. Dagbl. 3-3-1970).

Westerhoven: tot rond 1940; niet schieten.

Woensel-Eindhoven: 19de eeuw; niet schieten.

Zegge: 1751.

Zundert: 1809; wel koningszilver.

Er zijn zeker nog meer bijengilden geweest. In 'n bewaard gebleven brief van pastoor Joannes van Iersel te **Den Dungen** (1826—1856) klaagt hij over de vier toen nog bestaande gilden, o.a. St. Ambrosius; bij het offeren in de kerk "zullen zij zich wel wachten van ooit zilver geld te geven". Een vergelijking van een viertal gepubliceerde reglementen van Sint-Ambrosiusgilden laat de verschillen zien tussen Noord-Brabant, waar de Hervorming in de 18de eeuw nog domineerde, en België.

Het reglement uit 1766 van de "Broederschap, sociëteit of confrerie der byeluyden onder den naam en titel van Broederschap der Ambrosianen" uit **Oirschot** bevat 63(!) artikelen; zij behandelen uitvoerig het bijenhouden en de bestuursfuncties (president of opperproost; zes proosten; een boekhouder of griffier, een knecht), ook iets over teerdagen en maaltijden (art. 47), over begrafenissen (art. 7), maar niets over een H. Mis op de feestdagen of over koningschieten. De proosten droegen een ordeteken, een rond zilveren plaatje met daarop gegraveerd een bijenkorf, St. Ambrosius en "het welweesen der bijen". De Broederschap werd goedgekeurd door Carel H. J. baron Sweerts de Landas, drossaard van de Vrije Heerlijkheid van Oirschot.

Ook in de Ordonnantie van Willem Hendrick, Prins van Oranje, Heer en baron van Breda, der stad Grave en Land van Cuijk enz. enz. voor het Bijenhoudersgilde te **Oosterhout** uit 1670 is bijna uitsluitend sprake van de economische

belangen van de leden. Wel komt de jaarlijkse maaltijd voor, twee dagen lang, te beginnen op 7 december (feestdag H. Ambrosius!) (art. 8), maar de naam van de patroonheilige ontbreekt, evenals het deelnemen aan een H. Mis of het schieten op de vogel; deelname aan de begrafenis van gildeleden was wel verplicht (art. 23).

Iets anders is de Gildebrief van de Biehandelaars te **Baarle-Nassau** uit 1712; deze brief werd namens de Prins van Oranje door de drossaard van Stad en Baronie van Breda goedgekeurd. Aan deze gildebroeders kon het schieten van de "prijs ofte vogel" op 25 juli door de Overheid worden toegestaan (art. 9); deelname aan de begrafenis was verplicht (art. 15). Opvallend is, dat vijfmaal (art. 1, 4, 8, 13, 18) de naam "Ambrosiusdag" opduikt, maar van het deelnemen aan een kerkelijke dienst is nergens sprake.

Geheel anders is het Reglement van het Sint-Ambrosiusgilde, opgericht in 1822 te **Sint-Huibert-Lille** (België). Vogelschieten wordt niet vermeld, maar wel de plechtige H. Mis op Sint-Ambrosiusdag (7 december) en de zingende H. Mis op Sint-Antoniusdag (17 januari) voor de overleden gildebroeders (op beide dagen was er ook een teerfeest) en het meelopen met flambouwen in de processies op verscheidene feestdagen en het begeleiden van de ziekencommunie voor zieke of stervende leden.

Processielantaarns werden daarvoor gekocht in 1849, 1877 en 1899, en een Sint-Ambrosiusbeeld in 1859. In het herzien reglement van 1920 en 1937 zijn de bijen verdwenen en de "Broederschap van St. Ambrosius" beperkt zich tot het opluisteren van de processies.

Literatuur:

Dr. E. van Autenboer, De bijengilden van Sint Ambrosius in het oude Hertogdom Brabant, in *Ons Heem* 35, 1981, p. 40—61.

J. A. Jolles, De Schuttersgilden en Schutterijen van Noord-Brabant, 1933.

Reglement van het Sint-Ambrosiusgilde te Oirschot, in *Campinia* 1977, nr. 24, p. 167—170; nr. 25, p. 47—50; nr. 27, p. 133—136.

V. v. d. Aura O. Praem., Ordonnantie van Willem van Oranje voor het Bijenhoudersgilde te Oosterhout in 1670, in *Taxandria* 4, 1897, p. 277—285.

M. A. Erens O. Praem., Gildebrief van de Biehandelaars te Baarle-Nassau, in *Taxandria* 50, 1949, p. 45—53.

Dr. J. Molemans, De Sint-Ambrosiusgilde van St. Huibrecht-Lille, in *Ons Heem* 35, 1981, p. 61—66.

W. H. Th. Knippenberg, Eerselse kooplieden en vrachtrijders 1675—1700, in *De Teuten*, 1974, p. 129—131.

W. H. Th. Knippenberg.

Brabantse Bibliografie

De Bibliotheek van het Provinciaal Genootschap van K. en W. in Noord-Brabant te 's-Hertogenbosch is de laatste jaren bezig met de uitgave van een zeer waardevolle "Brabantse bibliografie". Er zijn drie delen reeds verschenen: 1975—1976, 1977—1979 en 1980. Allerlei artikelen, die in diverse verspreide tijdschriften zijn gepubliceerd, o.a. over de **schuttersgilden** kan men

hierin terugvinden onder het codenummer 944—63: resp. nr. 1321—1352, 2042—2098, 867—888, meer dan honderd artikelen. Voor al degenen, die wensen op de hoogte te blijven van de literatuur over de schuttersgilden, ook buiten hun eigen regio, bevatten de verschenen delen kostbare informatie. Een uitvoerig geografies register maakt het mogelijk ook vele gegevens over de plaatselijke geschiedenis te achterhalen. De delen zijn te verkrijgen bij de bovengenoemde bibliotheek (Postbus 1388, 5200 BK 's-Hertogenbosch) voor de prijs resp. van f 15,—, f 15,— en f 17,50 exclusief verzendkosten.

Van het een komt het ander II

In de "Brabantse Bibliografie 1975—1976" werd ook opgenomen het artikel getiteld "Van het een komt het ander" van de heer K. Vermeeren (*Gildetrom* 22, 1975, blz. 21—22). Daarin meldt de schrijver een vondst betreffende het gilde (waarschijnlijk geen schuttersgilde maar broederschap) te Capelle bij Raamsdonk. Indertijd is de schrijver op de hoogte gesteld, middels een schrijven, van zijn onjuiste conclusies.

Nu er nog geen correctie heeft plaatsgevonden was de uitgave van de genoemde bibliografie de aanleiding dit alsnog te doen. De eerste vermelding en aanhaling van de heer v. Autenboer betreft een gilde te Capelle-op-den-Bosch.

De naam Den Bosch heeft niets te maken met de hoofdstad van onze provincie, 's-Hertogenbosch. De betreffende vermelding slaat op de plaats van Kapelle-op-den-Bos, gelegen tussen Antwerpen en Brussel, enkele kilometers ten westen van Mechelen. In het artikel van de heer v. Autenboer is geen sprake van Raamsdonk (bij Geertruidenberg) maar van Ramsdonk.

Ramsdonk ligt vlak bij Kapelle-op-den-Bos. Literatuur over de gilden in deze plaatsen kan men o.a. vinden in:

Maurits Sacré, de voormalige Dorpsschuttersgilden in Vlaamsch-Brabant Arrondissement Brussel blz. 31 en 60.

Wauters, Histoire Environs Bruxellois dl. II blz. 569 en 574. Veiling Museum Claes te Antwerpen dl. I blz. 39 no's 221 en 222 plaat 17.

Inv. objets d'art Arrondissement Bruxelles blz. 80.

Alleen de archiefvondst die in het artikel wordt meegedeeld heeft betrekking op het Noord-Brabantse Capelle.

Johan Oomen

LITERATUUR

Poging tot inventarisering van de Volkssporten in de Provincie Noord-Brabant.
(Bijdrage tot de Vlaamse Volkssport Dossiers).
van: Lieve Veulemans, Kapellen, België.

Aan de Katholieke Universiteit te Leuven promoveerde onlangs Mej. Lieve Veulemans voor "de graad van Licentiaat" (ons doctoraal) in de Lichamelijke Opleiding op haar proefschrift dat gewijd was aan het inventariseren van de volkssporten IN ONZE PROVINCIE NOORD-BRABANT.

Haar indruk was de volkssporten in onze provincie te bestuderen omdat deze zich kunnen

beperken tot een historisch gebied.

Telkens met een historische (korte) benadering heeft zij kunnen constateren dat veel spelen aansluiten bij de Vlaamse Volkssporten.

Aan de hand van kaarten heeft zij de sporten gerangschikt en gelocaliseerd. Zij heeft door dit werk het Noord-Brabants volk beter leren kennen en bijzonder veel medewerking onderhouden. Haar promotor en Co-promotor waren Prof. Dr. R. Rensen en Drs. H. Smulders.

Veel veldwerk in de vorm van bezoeken, vragenlijsten en literatuur is verzet om tenslotte toch tot een juiste en goede rubricering te komen van de beschreven sporten. Zij richtte zich tot Bonds- en Verenigingsleiding van de onderscheidene sport/spel organisaties.

Allereerst geeft ze een korte historische schets van het Hertogdom en het Generaliteitsland Brabant met de historische veranderingen daar aan verbonden op politiek, economisch en kerkelijk terrein, welke inderdaad aan de verbreiding en verspreiding van de volkssporten hebben bijgedragen.

De doelstelling van het proefschrift was: De Provincies Noord-Brabant, Antwerpen en Brabant waren eertijd één gebied en één volk.

De sporten die momenteel in zwang zijn heeft zij benaderd. In haar stelling van 'Lokaal traditioneel' zit de betekenis dat een spel of sport een geografisch-historische en culturele achtergrond heeft. Juist hieraan heeft zij haar studie gewijd met bestudering van reglementen, kleding, sociale status en disputen, en veel aandacht werd besteed aan de bedrevenheid waarmee de spelen en sporten worden gedaan.

De volgende spelen worden behandeld: Het slagbalspel - beugelen e.a., en sjoelbakj; de duivensport en valkerij bij de diersporten; de **schiet spelen met hand- en kruisboog en geweer**; het ringsteken en verplaatsingsspelen met paardrijden en vervolgens de werpsporten met pijl als vogelpik. Bij elk spel is de historische situering, het materiaal en beschrijving behan-

deld, begeleid met een kaart van Noord-Brabant waarop de spelen zijn ingetekend.

Een grote plaats in het werk geeft zij aan de valkerij, de duivensport en de schietsport en wat het laatste betreft noteert zij alle schietreglementen van ONZE FEDERATIE en de regionale indeling, zelfs zo dat we mogen zeggen, dat het ons nog niet is gelukt iets dergelijks zelf te maken.

Een onderscheid maakt zij tussen Schutterijen, schietverenigingen, en Schuttersgilden en geeft aan hoe in de eerste het sportschieten is ontwikkeld uit de gilden, of door sportschutterijen gilde-allures worden aangenomen. Dit alles is goed beschreven met de nodige regionale indeling of verspreiding, begeleid met kaarten, zelfs met spelbeschrijving en bureau-adressen. Het schieten is zeer helder overgekomen.

Voor Valkerij is het werk instruerend; het is een jachtsport.

Opgenomen zijn de sporten welke in elke gemeente van Noord-Brabant worden beoefend en tenslotte is een literatuurlijst toegevoegd.

In het proefschrift zijn foto's en tekeningen opgenomen. De foto's zijn niet erg mooi, dit komt omdat het een stencilwerk is. Het formaat is A3 en telt 195 bladzijden.

Voor wat het gildewezen betreft kunnen we mededelen dat wij en vele secretarissen haar werk hebben vergemakkelijkt door daar een steentje aan te hebben bijgedragen. Wij wensen haar veel succes met deze promotie en feliciteren haar van harte!

Dit werk aanbevolen hebbend - in bovengeplaatste regels - zeggen wij Mej. Lieve Veulemans dank voor de mooie situering van de schuttersgilden van Noord-Brabant, die zo wel aansluit met onze zuiderburen in het historische geheel van het Oude Hertogdom BRABANT.

Jan Toorians.

LOONOPZAND, 12 november 1981.
(wordt vervolgd)

Gilde St. Catharina en Barbara te Schijndel.

Vrede en Spelen op het land. (Slot).

In de twee vorige nummers van De Gildetrom hebben we Mr. G. Bouwman aan het woord gelaten over het Spel van "hun" gildebroeders in Schijndel.

We vermelden daar het doel van het spel met de daarbij gekozen titels in gildeverband gebracht. Nu geven we de spelregels van het Jeu de Boules weer. Het is uiteindelijk toch de bedoeling er meer van te weten, vandaar:

De spelregels gilde jeu de boules.

Gilde jeu de boules wordt gespeeld door twee ploegen, die proberen hun metalen ballen (boules) zo dicht mogelijk bij een doel: het but (houten balletje, doel of zetkogeltje) te krijgen. Een ploeg bestaat uit 1, 2 of 3 personen die bij voorkeur spelen met resp. 3, 3 of 2 boules.

Begin van het spel.

- de ploeg die mag beginnen wordt door het lot aangeduid, de volgorde van optreden van

verschillende spelers van eenzelfde ploeg is vrij

- een van deze leden van de ploeg gooit het but tussen 6 en 10 meter van de werpcirkel, (gearceerde deel), het but moet minstens 50 cm uit de buurt van een obstakel liggen (indien niet reglementair gegooid krijgt deze ploeg nog twee kansen, daarna mag de andere ploeg beginnen)
- een van de spelers van deze ploeg gooit de eerste bal zo dicht mogelijk bij het but
- daarna is het de beurt aan de tegenpartij om de tweede bal te gooien.

Volgorde van spelen. Voordeelsituatie.

De ploeg die het dichtst bij het but is krijgt **voordeel**, het zijn nu de tegenstanders die de volgende bal moeten gooien en moeten proberen een boule dichtbij het but te krijgen; lukt dat, dan is nu de andere partij weer aan de beurt; heeft een ploeg geen boules meer, dan maakt de tegenpartij de ronde af en probeert daarbij nog meer boules bij het but te krijgen.

Punten.

Wanneer alle ballen gegooid zijn worden punten toegekend; de ploeg die er in slaagt een bal het dichtste bij het but te gooien wint en krijgt zoveel

punten als er ballen van deze ploeg zijn die dicht bij het but liggen dan de beste bal van de tegenpartij.

Ronde en aantal punten.

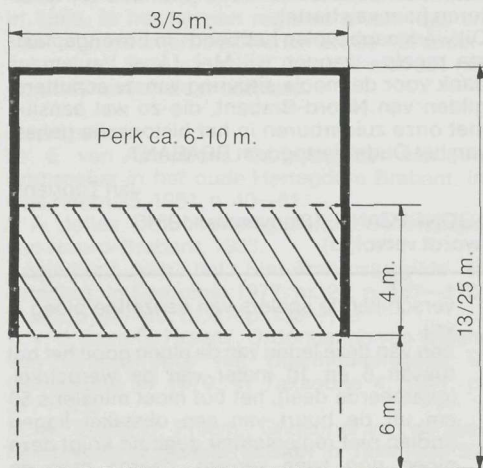
De volgende ronde wordt begonnen door de winnende ploeg; er wordt gespeeld tot een ploeg 13 punten heeft behaald; elke speler is vrij in de keuze van de boules.

Manier van gooien.

- ballen moeten gegooid worden, rollen is verboden
- de voeten van een speler moeten naast elkaar geplaatst worden binnen de werpcirkel en op de grond blijven zolang de bal de grond nog niet heeft geraakt
- elke gespeelde bal is definitief en mag in geen enkel geval opnieuw gespeeld worden
- als het but gegooid is mag er aan het terrein niets veranderd worden, zelfs het kleinste steentje mag niet worden weggenomen
- het is toegestaan een boule of het but weg te stoten.

Gelijkheid tijdens het spel.

Gelijkheid tijdens het spel doet zich voor wanneer de boules van beide partijen het but raken of op gelijke afstand van het but liggen; de speler die het laatst scoorde moet de volgende beurt spelen en vervolgens beurtelings totdat de "gelijkheidssituatie" gewijzigd is; zijn er bij een dergelijke situatie geen boules meer dan is het resultaat van de spelronde onbeslist.

Terrein
lengte: 13 tot 25 meter
breedte: 3 tot 5 meter

— Afbakening met balken/planken
- - - Afbakening door linten of lijn/streep

○ De werpcirkel omlijnen
Ø 50 cm.

▨ Gebied waarbinnen het but moet worden geworpen.

Mr. W. Bouwman.

Schijndel, augustus 1981.

N.B. Nog even wijzen we naar de afbeelding van het menselijk spel voorgesteld door Pieter van der Borch in een eerder nummer.

Hierop komen vele volksspelen voor waaronder ook balspelen.

We zeiden reeds dat pétangue een oude vorm van het Jeu de boules was, dat Schijndel bedrijft. Enige losse opmerkingen hierover wil ik graag nog geven.

Het woord Pétangue bevat "pé" van "péloter" (Fr) dat BALwerpen betekent. (Loter is werpen).

"Tan" zou zijn "taan" van "tanner" (Fr) dat is kloppen of slaan, en "tang" betekent taai en moeilijk.

We schreven pé-loter waarvan is afgeleid het woord "Pélote" dat een KAATSSPEL is; het woord pétote is ook kluwen of kluit; pelotonner is het Franse werkwoord dat voor ons opwinden tot een kluwen of knot betekent.

Het woordje pétan wil zeggen kloppen of slaan met een kogel, bal of bol.

In het Italiaans vindt men in de woorden "Boccia" en "Coccia" weer onze woorden bol en kogel terug. Gelijk hieraan is het Duitse woord Chloz voor bol en het woord "utspelklotel" (Zweeds) voor doelkogel of zetkogeltje. In het Frans zegt men hiervoor "cochonnet" (kokon is rond omhulsel). Voor het zelfde kogeltje (van hout) heeft men in het Duits Schweinchen en in het Engels targetbal (doelbal).

We gebruikten al het woord "kloot" (bij Zweeds) voor bal; bij ons is het klootschieten een balwerpen dat vanouds werd gedaan op de dorpskermissen en op volksfeesten. Dit is weer verwant aan het Zwitserse "Steinstossen", aan onze "klosbaan", en beugelbaan.

De eigenlijke klos of kloot is van steen, gebakken van leem.

Dit genoemde klootschieten werd vroeger rond de stadswallen gegaan. Verwant hieraan is ook het maliën, beugelen, kolven, kaatsen, golven, en het moderne voetbal. Het laatste is ontstaan uit de "Calcio" van Florence.

In België en Frankrijk wordt ook voor kaatsen het woord pétotte gebruikt terwijl ook de spelen worden aangeduid met Jeu de passe en Paume.

Van het genoemde maliën kennen we nog de Maliebaan te Utrecht en het Malieveld te Den Haag.

Kortom het balspel is al zo oud als de wereld en is overal toegepast als ernst en vermaak. Vele spelregels zijn nog steeds van vroegere tijden.

Vandaar dat we het gilde van Schijndel dat het jeu de boules bedrijft een goed hart toedragen. Getracht is, nadat het zoveel regels in "De Gildetrom" heeft gehad, toch iets van de volkse aard in de volkskunde van onze landen weer te geven, waaruit een oud gezegde toch een voorbeeld is voor ons gildewezen:

"Het spel op de BAAN, met PIJL, of KLOOT, of BAL,
Een ieder, dat hem lust en naer zijn Welgeval".

Jan Toorians.

Loonopzand, 25 oktober 1981.

5e Europees Koningschieten op 19 en 20 juni 1982 in 750 jaren oude stad Eindhoven

Onder auspiciën van de Europese Gemeenschap van Schuttersgilden (de E.G.S.) zal door de Eindhovense Schuttersgilden op 19 en 20 juni 1982 op de terreinen rond de Karpendonkse Plas het 5e Europees Koningschieten worden georganiseerd. Aan de organisatie van dit grote Europese Schuttersgildenfeest zal worden medegewerkt door de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden. De inschrijving voor deelname aan dit feest, dat minstens het nivo van een Landjuweel zal krijgen, wordt opengesteld voor maximaal 150 Gilden - Schutterijen - Schutsbroederschappen.

Onbepaalde inschrijving is niet mogelijk omdat middels diverse overkoepelende organisaties ca. 2.500 Schuttersgilden met ca. 250.000 Gildebreeders bij de E.G.S. zijn aangesloten.

De deelnemende gilden zullen aan het publiek echter ruimschoots de gelegenheid bieden zich een beeld te vormen, inzake het Europees Schuttersgildenwezen.

OPTOCHT

Alvorens een aanvang te maken met het Koningschieten zullen de Gilden deelnemen aan een optocht welke ca. 2 km. lang is.

Vertrokken wordt vanaf het feestterrein. Voorop gaan de niet-Brabantse Gilden; Gelderland - Limburg - België - Duitsland enz. enz. Daarna komen de Noordbrabantse Gilden.

Bij terugkomst op het feestterrein zullen de overheden van de niet-Brabantse gildebroeders plaats nemen op de speciaal voor hen gereserveerde tribune. Zij zullen dan met het aanwezige publiek het vertrek en de binnenkomst van de Brabantse Gilden alsmede de massale opmars en de massale vendelgroet kunnen gadeslaan.

Vervolgens zal de officiële openingsceremonie plaatsvinden waarbij o.a. de Eed van Trouw aan het wereldlijk gezag zal worden hernieuwd. Vervolgens zullen de Gilden hun bijzondere activiteiten demonstreren.

o.a. Klassiek en Acrobatisch vendelen (Noord-Brabant)

Kunstvendelen (België - Italië)

Gildedansen (België), Excercitie (Limburg).

Een en ander zal in wedstrijdverband geschieden, door de beste vendelgroepen van Europa.

Aan sommige wedstrijdonderdelen zal een Europese Kampioentitel worden verbonden.

Het Koningschieten zal gebeuren met een geweer op de Koningsvogel.

Naast het schieten op de Koningsvogel zullen op de naast het feestterrein gelegen Catharina-Schuttershof geweeschietwedstrijden worden gehouden.

a. Op de Wip (gebruikelijk bij de Brabantse Schuttersgilden).

b. Op de klosjes (gebruikelijk in Limburg).

c. Op de hamer; klep; (België).

Voor de Duitse gilden zal het mogelijk gemaakt moeten worden op "Ringen" te schieten. De kampioenen van elk onderdeel zullen gezamenlijk strijden om de titel: Kampioenschutter van Europa alle categorieën Eindhoven 1982.

Boogschietwedstrijden

Op het feestterrein zullen alle vormen van boogschietwedstrijden georganiseerd worden voor: o.a. Voetboog; Kruisboog; Handboog; Sint-Jansboog enz. enz.

De Boogschutters zullen schieten om de titel Kampioen van Europa Eindhoven 1982. Voor elke categorie een titel.

Standaardrijden

Een nog niet bekend aantal standaardrijders zullen naar de titel beste standaardrijder Eindhoven 750 jaar Stad dingen.

Tentoonstelling

Indien realiseerbaar zal 'n één-dagstentoonstelling van Europese Gilde-attributen worden opgezet.

Herinnerings- en Prijsschilden

Elk gilde dat zo voltallig mogelijk aan de optocht deelneemt ontvangt een prachtig zilveren herinneringsschild.

Daarnaast zullen voor alle wedstrijden zilveren prijsschilden ter beschikking worden gesteld, tot een waarde van tienduizenden guldens.

Het ziet er naar uit dat dit eerste Europese Schuttersgildenfeest van deze omvang en opzet een hoogtepunt zal worden in het gildewezen.

VOORLOPIG PROGRAMMA

5e Europees Koningschieten 1982 Eindhoven 750 jaar Stad.

Zaterdag 19 juni 1982.

Vanaf 10.00 v.m. Aankomst en onderbrengen van gildebroeders die in Eindhoven willen overnachten (Hotelreservering wordt uitsluitend verzorgd door de V.V.V. Stationsplein Eindhoven).

16.00 Ontvangst door Gemeentebestuur van Eindhoven van het bestuur van; De Europese Gemeenschap van Schuttersgilden;

De Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden.

De overheden van de Eindhovense Gilden. De aan het 5e E.K. deelnemende Koningen met echtgenotes.

Wereldlijke en Geestelijke autoriteiten.

Aanbieding Erewijn.

Overhandigen van de Stadsvlaggen van

- Aken, Nijmegen, Peer en Koblenz door de Burgemeesters van de betreffende steden en de Europavlag door de President van de E.G.S.
Vendelgroet door de Eindhovense Gilden.
- 18.00 Plechtige Gildemis in de Sint-Catharina kerk door de hoogste aanwezige kerkelijke gezagdragers van Nederland. Hernieuwing Eed van Trouw aan het geestelijk gezag.
Wijding van het Europa-Koningsschild en Kampioensschilden.
- 19.30 Koffietafel voor bovengenoemde personen en andere genodigden; leden van het organisatiecomité; commissie en juryleden, in de feesttent terrein Karpendonkse Plas.
Verder gezellig samenzijn met gelegenheid om te dansen.
Eventueel demonstraties Acrobatisch en Kunstvendelen en Gildedansen.

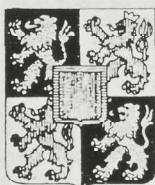
Zondag 20 juni 1982

- 10.00 v.m. Aanvang van de wedstrijden in Trommen/Bazuinblazen; Vendelen; Standaardrijden; Boogschieten; Geweer-schieten.
Schorsing om 12.00 uur.
- 11.45 Vlaggenparade.
- 12.00 Vertrek optocht ca. 2 km. in de omgeving van de Karpendonkse Plas.

- 14.00 Massale opmars van de Noordbrabantse Schuttersgilden.
Hernieuwing Eed van Trouw aan het wereldlijk gezag.
Toespraken door: de Burgemeester van Eindhoven Dr. G. Borrie, de Commissaris van de Koningin J. v. d. Harten.
Openingstoespraak door de President van de E.G.S.
- 14.30 Voortzetting van de wedstrijden.
Aanvang schieten om het Europese Koningschap.
- 16.00 Uitreiking Herdenkingsschilden.
- 16.30 Installatie en huldiging van de nieuwe Europese Schutterskoning. Overhandiging van het Europa-Schutterskoningschild door de hoogste aanwezige burgerlijke autoriteit.
- 17.30 Bekendmaking van de namen van de Europa-kampioenen en uitreiken van de zilveren prijsschilden.
- 19.00 Officiële sluiting van het 5e E.K.

Inschrijfformulieren kunnen worden aangevraagd bij Secr. Europese Gemeenschap van Schuttersgilden, Valklaan 6, 5613 EC Eindhoven.

De organisatie van het 5e E.K. wil gaarne ten spoedigste weten welke gilden in principe het voornemen hebben aan dit feest deel te nemen.

Nieuws uit Het Kwartier van Oirschot

Verslag van de Najaarsvergadering te Hulsel.

De najaarvergadering werd gehouden in Hulsel op zaterdag 31 oktober. Het is in onze Kring de gewoonte de najaarsvergadering daar te houden, waar het laatste jaar de Kringdag werd gehouden. Van de 35 aangesloten gilden waren er 32 aanwezig.

Opening. De voorzitter de heer H. van Erve opende op de gebruikelijke wijze de vergadering met de Christelijke groet en riep de aanwezigen een welkom toe.

Notulen. Het betrof de notulen van de Voorjaarsvergadering gehouden te Oirschot op 28 maart 1981. Deze notulen waren op schrift toegezonden en werden onveranderd vastgesteld.

Ingekomen stukken. Dit betrof enkele berichten van verhindering alsmede een dankbrief van de missionaris Nouwens uit Middelbeers die voor zijn missie in Nieuw Guinea een gift heeft ontvangen uit de opbrengst van het gehouden Liefdadigheidsfeestijn.

Mededelingen. De voorzitter deelde mede dat de Kringdag in Hulsel goed is verlopen en hij dankt dit Gilde voor de goede zorgen. Er is wel een

opmerking gemaakt over de herinneringsschilden welke men in de toekomst graag zou zien in zilveren schilden. Medegedeeld werd dat een bijdrage van de gehouden schietwedstrijden in Diessen bij Gilde Sint Sebastiaan werd ontvangen voor de Kringkas, een voorbeeld dat navolging verdient.

De **instructiedagen** voor vendeliërs zijn zeer goed verlopen. Aan 51 vendeliërs kon een tinnen bordje uitgereikt worden. Dank werd gebracht aan de leden van de Vendelcommissie en heren juryleden. Er is bij het Kringbestuur een verzoek binnengekomen om dergelijke dagen ook te organiseren voor tamboers. De algemene vergadering wil dit voorstel gaarne ondersteunen. Tenslotte werden enkele data genoemd van gilde-festiviteiten:

23 mei 1982 Kringdag bij Gilde Sint Willibrordus in Casteren en 22 aug. 1982 15e Liefdadigheidsfeestijn te Hilvarenbeek te organiseren door Gilde Sint Sebastiaan.

Kascommissie. Aftredend en niet herkiesbaar als lid van de kascommissie was de gildebrouder A. Timmermans uit Middelbeers (Gilde Sint Joris). In zijn plaats werd door de vergadering benoemd J. Meulenbroeks (Gilde Sint Joris Hooie Mierde).

Verslag Liefdadigheidsfestijn Best. Dit festijn werd aldaar gehouden op 13 sept. j.l. De heer Swinkels deelde mede dat de voorlopige opbrengst was f 10.788,99. Namens de vergadering bracht de voorzitter hartelijke dank aan Gilde Sint Odulphus in Best voor de gedane werkzaamheden om dit feest te laten slagen.

Begroting 1982. De begroting van de inkomsten en uitgaven voor het jaar 1982 werden vastgesteld op f 3.650,— hetwelk inhoudt dat de contributie voor de aangesloten gilden f 50,— zal bedragen (ongewijzigd). De vergadering had hier geen probleem mee.

Bestuursverkiezing. Periodiek aftredend waren de heren F. Adams uit Lage Mierde en P. v. d. Heijden uit Middelbeers. Aangezien er geen tegen-kandidaten werden gesteld, werden deze heren bij acclamatie herbenoemd.

Mededeling Studiecommissie. De voorzitter van deze commissie Drs. P. Mertens deelde mede dat binnenkort weer begonnen wordt met het bezoeken van de Gilden; een en ander zal dan weer worden vastgelegd in een verslag dat t.z.t. aan de Gilden wordt toegezonden. Tenslotte deelde hij mede dat een aanvang is gemaakt met de voorbereiding van een gedenkboek bij gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Kring "Het Kwartier van Oirschot" hetwelk in 1984 zal worden gevierd.

In de loop van 1982 kunnen de gilden hierover nader geïnformeerd worden; gedacht wordt aan een recente groepsfoto die van elk aangesloten gilde verwacht wordt op het einde van 1983.

Rondvraag. Hierbij kwam aan de orde het 4e Europees Koningsschieten in Koblenz. Niemand van de Noordbrabantse Federatie (ook niet de voorzitter) heeft hiervoor een uitnodiging ontvangen. De voorzitter spreekt hierover zijn ongenoegen uit en spreekt de hoop uit het volgend jaar in Eindhoven (20 juni 1982) een betere organisatie aan te treffen.

Verder werd de vraag gesteld of het secretariaat van de Noordbrabantse Federatie wel goed werkt en werd er aangedrongen om via de Federatie te bewerkstelligen dat er een contact komt jaarlijks met de Limburgse en Gelderse Federatie.

Tot slot werd door Drs. P. Mertens de film vertoond over het Landjuweel 1980 te Oirschot hetwelk een mooi slot gaf aan deze zeer geslaagde vergadering.

Nieuwe Koningen:

Sint Dionysius, Tilburg: Ant. van Gelooven.
Sint Joris, Diessen: Jan van Riel.
Sint Barbara, Oirschot: Jan van Hersel.
Sint Ambrosius, Lage-Mierde: Ad van de Wouw.

Nieuwe Keizer:

Sint Joris, Diessen: Jos Verhoeven.

Schietwedstrijden om "Het Zilveren Rad van Sint Catrien"

Op de zondagen 18 en 25 april 1982 zullen er voor de derde maal schietwedstrijden gehouden worden met kruisboog op wip bij Gilde St. Catharina te Moergestel.

Als inzet van deze 2 schietdagen zal er wederom opnieuw gestreden kunnen worden om "Het Zilveren Rad van Sint Catrien".

Ruim 70% van de deelnemende schutters kan 'n leuke prijs verdienen. Het schietterrein is gelegen aan de Heuvelstraat nabij het woonhuis van Hoofdman Harrie Wolfs.

Inschrijving van 10.00 tot 15.30 uur. Inschrijfgeld voor twee schietdagen f 7,50.

Er moeten 40 pijlen verschoten worden over 2 schietdagen.

In 1980 ging "Het Zilveren Rad van Sint Catrien" naar Janus van de Vondervoort uit Oirschot en in 1981 wist Fons Rooymans uit Bladel deze prachtige prijs in de wacht te slepen.

Wie wordt de winnaar van 1982?

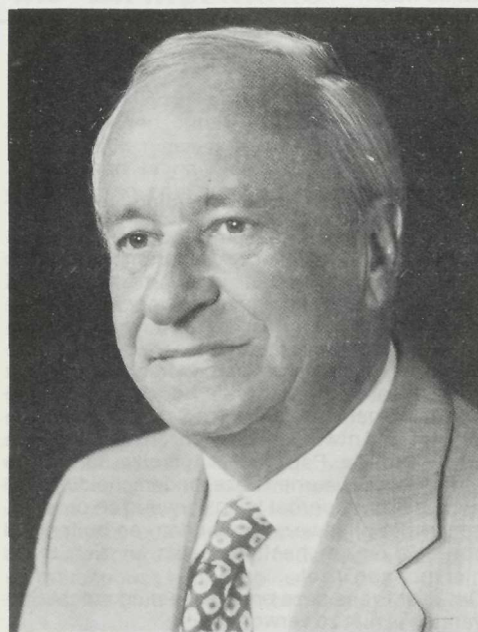
Tot ziens in Moergestel.

Gust Creusen, Deken-schrijver.

Gilde St. Dionysius, Tilburg

De heer P. Ph. Bogaers, President-Commissaris van Van Vollenhoven Groot-Olie, te Tilburg, is door H.M. Koningin Beatrix benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau vanwege zijn sociaal-culturele activiteiten.

Naast beschermheer van de Harmonie Orpheus

is hij reeds 30 jaar een gewaardeerd actief gildebroeder, tevens Gildeheer van het Kolveniersgilde St. Dionysius te Tilburg.

Als herinnering aan deze voor hem zo grote dag werd hem van de zijde van het Sint-Dionysiusgilde een gouden dasspeld geschonken.

Moge het de heer Bogaers gegeven zijn het koninklijk onderscheidingsteken nog vele jaren te dragen! Van harte proficiat!

Van Erve.

Gilde "St. Jan Baptist" Duizel

Koningschieten 1981.

Het tweejaarlijkse koningschieten vond plaats op kermiszaterdag 25 juli j.l.

Nadat de boom was gevrijd door Ere-Deken, Pastoor Stribos, werd de strijd geleverd door de volgende 10 gildebroeders, die serieus voor het Koningschap in aanmerking wilden komen: 1. Sjef Wintermans (Regerend Koning), 2. Jan Vromans (Raadsheer Schieten), 3. Martien Cox (Vaandrig), 4. Gerrit Bles (Ouderling), 5. Wim Smets, 6. Jan Broeders, 7. Jan Castelijns, 8. Jos Hakkens (Deken), 9. Jan Kox, 10. Janus Fleerakkers.

Met het 174e schot wist Gerrit Bles, na een spannende strijd, de vogel neer te halen.

Daarmede is de 69-jarige Gerrit Bles de 28e Koning van het Gilde van St. Jan Baptist.

Nieuwe Ouderling.

Op 25 juli j.l., de dag van het Koningschieten, werd tot Ouderling van het Gilde benoemd: Simon Kox.

De nieuwe Ouderling is 66 jaar en een kleinzoon van Simon Peter Kox, die in 1912 Keizer van het Gilde was.

Valkenswaard, Sint-Nicolaasgilde

Koningschap en onderscheiding voor gildebroeder Frans Martens.

Op 5 september 1981 vond wederom de jaarlijkse "Teerdag" plaats met in de namiddag het schieten om het koningschap voor een nieuwe periode van 2 jaar.

In de morgenuren, ten overstaan van alle gildebroeders, gildezusters en genodigden, is in het gildelokaal van het gilde, door drs. M. de Schrijver, namens de Aloude Schuttersgilde "De Crans" uit Antwerpen, de bronzen medaille in de Orde van de Papegaai uitgereikt aan Frans Martens uit Deurne. Deze onderscheiding viel hem te beurt doordat hij in eenvoud en broederschap het gildewezen in binnen- en buitenland zoveel diensten heeft bewezen en zich thans hiervoor nog inzet.

Dat juist Frans deze onderscheiding mocht ontvangen is niet zo verwonderlijk.

In 1966 trok het gildewezen zijn belangstelling. Het zou tot 1971 duren vooreer Frans actief deel ging nemen hierin. Documenteren en archiveren werd zijn specialiteit en de daardoor vergaarde kennis van het gildewezen leidde ertoe dat hij een veel gevraagde medewerker werd bij gildesfeestviteiten. Vanaf 1974 trok het Sint-Nicolaasgilde zijn belangstelling. Aangezien dit gilde beschikt over een uitgebreid archief en vele contacten in binnen- en buitenland, voelde Frans zich hier al vlug thuis. Mede door zijn inzet en kennis kon het archief van het gilde worden uitgebreid en uitgediept.

Tesamen met de deken-schrijver werden de contacten in binnen- en buitenland verstevigd en menig gilde heeft hiervan de vruchten mogen plukken. In 1978 ontving Frans het "Schild van Verdiensten" van het Sint-Nicolaasgilde maar het zou tot 1980 duren voordat hij officieel lid van het gilde werd met als taak "gildefotograaf".

Voor Frans zou deze "Teerdag" een dag worden om nimmer te vergeten. In de namiddag, na 144 schoten, mocht Frans zich tevens koning noemen van het Sint-Nicolaasgilde Valkenswaard, voor de komende 2 jaar.

H. Smets

Gilde Sint Joris Oostelbeers

Nieuwe Beschermheer

Enkele weken geleden vond de installatie plaats van de nieuwe Beschermheer van Gilde Sint Joris te Oostelbeers. Dit gebeurde op het landgoed "De Baest" waar de heer **J. H. van de Mortel** die eer te beurt viel.

De nieuwe beschermheer hield een geestige toespraak en dacht al een beetje te weten hoe het er ongeveer in de Beerzen naar toe gaat in het gildewezen.

Wij hopen dat de heer van de Mortel nog vele jaren deze ere-functie kan vervullen.

IN MEMORIAM

Gilde St. Brigida, Netersel.

Op 18 september 1981 is van ons heengegaan gildebroeder **Johannes Adrianus Hoeks**, op de leeftijd van 53 jaar.

Jantje Hoeks, zo werd hij genoemd door jong en oud.

Hij was actief in vele verenigingen, waaronder ook het Gilde.

Er werd nooit eens tevergeefs een beroep op hem gedaan. Jan stond altijd klaar om mee te helpen waar dat nodig was.

Wij hebben hem op 22 september onder grote belangstelling met gilde-eer naar zijn laatste rustplaats gebracht.

Moge hij rusten in vrede.

Gilde St. Mauritius, Goirle

Het gilde leed op maandag 21 september een groot verlies door het overlijden van zijn oudste

gildebrouder, ex-vaandrig, oud-raadslid **C. v. Broekhoven**.

Hoewel we de dood van Cees zagen aankomen, kwam het toch nog onverwacht.

Afscheid moeten nemen van een gildebrouder doet altijd pijn, in het bijzonder hier want hij was een uitzonderlijk man, die 63 jaar gildebrouder was in de goede zin van het woord.

Hij heeft die 63 jaar, waarvan 52 jaar bij ons gilde en 11 jaar bij het vroegere gilde St. Sebastiaan, gestaan achter het hele gildewezen, en hielp waar hij maar kon.

Als Oud-Raad stond hij de overheid van St. Mauritius met raad en daad bij.

Cees, we zullen altijd aan je blijven denken, je was een groot en wijs man.

Zulk een vriendschap als we van jou mochten ontvangen kan niet sterven maar blijft altijd in ons gilde voortleven.

Gilde St. Joris, Oostelbeers

Op 19 oktober 1981 is van ons heengegaan **Gerhard Harbers**, die 25 jaar bij ons gilde was.

Wij verliezen in hem een goede gildebrouder, die steeds klaar stond voor zijn medemens.

Op 22 oktober werd hij met gilde-eer naar zijn laatste rustplaats gebracht.

In onze herinnering zal hij als een goede "brouder" blijven voortleven.

Gilde St. Odulphus, Best

Woensdag 7 oktober is voor ons vrij onverwacht, onze keizer **A. van Rijssel** overleden.

Vanaf 1947 is Noud onafgebroken bestuurslid geweest van ons gilde. Hij heeft de moeilijke en schitterende jaren van het gilde meegemaakt,

was driemaal koning, waarna hij het keizerszilver mocht dragen.

Voor zijn verdienste voor het gilde ontving hij in 1972 de onderscheiding van "Het Kwartier van Oirschot". Juist door zijn toedoen was het mogelijk om in 1978 een nieuwe schutsboom van 28 m. hoogte op zijn perceel aan de Sonseweg te plaatsen.

Op 14 en 15 juni was hij aanwezig bij de festiviteiten op dat terrein ter gelegenheid van het 450-jarig bestaan van het gilde St. Odulphus.

Zijn opgewektheid en scherpe geest zullen nog lang in onze herinnering blijven.

Gilde St. Jan Baptist, Duizel

Op 29 juni 1981 overleed plotseling onze Ouderling **Piet van Mol**, op 74-jarige leeftijd.

Piet was een zeer voorbeeldig lid van het gilde.

Bijna vanaf het begin dat in Duizel het gilde herleefde was hij bij het gilde, waarvoor hij een grote liefde toonde.

Hij was zeer actief, je kon hem aantreffen bij alle gelegenheden, die met het gilde te maken hadden.

Op 25 oktober 1971 werd hij Deken en was dit tot 28-1-1974. Op deze laatste datum werd hij Ouderling, welke functie hij bij zijn overlijden dus nog bekleedde.

Wij kennen zijn stille wens om nog eens Koning te mogen zijn.

Ondanks dat hij zich daar met grote inzet en vaardigheid herhaalde malen voor heeft ingezet, mocht hem dat niet gelukken.

Het gilde bewees hem een indrukwekkende laatste eer bij zijn begrafenis op 3 juli.

Moge God hen allen de eeuwige rust geven.

Nieuws uit Kempenland

Nieuwe correspondent

Het doet ons genoegen u te kunnen mededelen dat onze kring weer een correspondent voor De Gildetrom heeft.

R. Haase gildebrouder en lid van de overheid van het Sint-Catharinagilde Tongelre (Eindhoven) heeft zich bereid verklaard deze taak op zich te nemen.

Het adres van R. Haase is: Wapendragerstraat 40, 5641 GT Eindhoven, tel. 040-811527.

Wij verzoeken u alle uitnodigingen voor redactievergaderingen en verdere correspondentie aangaande De Gildetrom aan zijn adres te richten.

TER INTRODUKTIE.

Ik heb, als opvolger van de heer Fr. Royers, het correspondentschap voor "De Gildetrom" vanuit Kring Kempenland aanvaard.

Het lijkt, met de wapenfeiten van mijn voor-

ganger in gedachten, nogal arrogant om als betrekkelijke nieuweling in het gildewezen deze functie aan te gaan, temeer omdat de taakomschrijving een brede kennis van het gildewezen veronderstelt.

Deze kennis hoop ik me, al doende, met Uw hulp en ten dienste Uwer gilden te verwerven indachtig het motto: het doen is de beste leermeester.

Voor de uitoefening van welke functie dan ook is behalve een taakomschrijving, een eigen visie over de invulling van deze taakomschrijving onontbeerlijk.

In dit licht bezien wil ik er angstvallig tegen waken, te fungeren als slechts een doorgeefluik voor Uw kopij.

Ik zie het mede tot mijn taak om de gilden te stimuleren en te initiëren tot het leveren van bijdragen, niet alleen die welke in de actuele sfeer liggen, maar ook die welke in algemene of specifieke zin voor elke gildebrouder interessant zijn en tot response kunnen leiden.

Informatie Uwerzijds met betrekking tot derge-

lijke zaken zal door mij gaarne ingewacht worden.

Tot slot nog enige gegevens over mijzelf, die op zich slechts statistische waarde hebben, daar alleen: het persoonlijk kennen, maatgevend is. Als Deken-schrijver van het Sint-Catharinagilde Tongelre ben ik nauw betrokken bij de eigen gildeactiviteiten en de uitzaaiingen ervan, waardoor mijn kennis van en betrokkenheid bij het gildewezen steeds groeiende is. Met dank voor het bij voorbaat in mij gestelde vertrouwen.

Rein Haase.

Nieuwe keizer en koning in het Sint-Jorisgilde, Vlokhoven

Op 20 september j.l. had in het gilde, het traditionele koningschieten plaats, een gebeurtenis die eens in de drie jaar bevochten wordt met het geweer op de koningsvogel.

Deze dag bergde de lang gekoesterende hoop in zich op een keizerschap; immers Ad van de Ekart had de mogelijkheid om als dubbelkoning bij het voor de derde maal in successie naar beneden halen van de vogel, keizer van het Sint-Jorisgilde te worden.

Voor alle zekerheid had men dus een extra koningsvogel achter de hand.

De strijd, geopend door de oude koning, had een boeiend verloop.

Al spoedig hing de vogel ontluisd en doorzeefd aan de boom.

Eenieder probeerde met een schot op vol hout de vogel omlaag te krijgen, en telkens als Ad onder de boom stond was de stilte te snijden.

Corrie, zijn echtgenote, kneep de handen telkens in hoopvolle spanning ineen tot de knokels wit zagen; neen weer mis.

Ronde na ronde regen zich aaneen tot voor het 177ste schot Ad weer onder de boom stond.

Deskundig advies van alle kanten, zenuwachtige stilte tijdens het richten, het schot knalde en in een bevrijdend gejuich kwamen de resten van de koningsvogel naar beneden: het Sint-Jorisgilde Vlokhoven heeft weer een keizer.

Na de huldigingsceremonie onder de boom werd er voor de jeugdige vendeliers een wedstrijd gehouden om het jeugdkampioenschap.

Intussen was de reserve-koningsvogel opgezet en de strijd om het koningschap kon wederom een aanvang nemen.

Het kostte nog 105 schoten voordat de nieuwe koning bekend was: Frans Marinus.

Het was voor het Sint-Jorisgilde een feestdag die nog lang in het geheugen zal blijven.

Sint-Jorisgilde Gestel en Blaarthem vierde 550-jarig bestaan

„Die Scut van Ghestel” na 550 jaar nog actief.

Zo kondigde het Eindhovens Dagblad op 18 september het jubileumfeest aan van het Sint-

Jorisgilde Gestel en Blaarthem.

De festiviteiten, waar een maandenlange voorbereiding aan was voorafgegaan, vonden een aanvang op zaterdag 26 september 's morgens om 10 uur met een kruisboogschietwedstrijd voor schutters uit de gehele regio. Van de circa 110 schutters toonde F. Baaijens van het Sint-Jorisgilde Bladel zich het sterkst, gevolgd door Pieter van der Putten van het organiserende gilde, W. Michiels (Sint-Jorisgilde Hapert) en H. Hendriks (Sint-Jorisgilde Reusel). De korpsprijs ging naar het Sint-Jorisgilde uit Bladel.

Jubileumkoning werd v. d. Weijden (Sint-Jorisgilde Zeelst) en kampioen v. d. Vondervoort (Sint-Jorisgilde Oirschot).

's Avonds recipieerde de overheid vanaf 18.30 uur in een nabij de Gennepmolen opgezette tent, die feestelijk was aangekleed door leden van de dahliavereniging „Maria Middelaars”.

Het bezoek tijdens deze receptie overtrof alle stoute verwachtingen. Burgemeester dr. G. W. B. Borrie bood in een toespraak zijn gelukwensen aan namens het gemeentebestuur van Eindhoven en gaf tevens namens het erecomité een kostbaar dekenschild ten geschenke.

Hierna werd het een voortdurend komen-en-gaan van overheden, gildebroeders, bevriende

Het schild is vervaardigd door de Eindhovense edelsmid Nol Coopmans.

Diameter: 12 cm. Rand: 18 mm breed.

Gestelse verenigingen en talrijke sympathisanten. Tegen het einde van de receptie kon jonge deken Eef Reker het eerste exemplaar van het door hemzelf in samenwerking met gildebroeder Frans Verhoeven geschreven boekwerk.

„De Historie van het Sint-Jorisgilde Gestel en Blaarthem 1431-1981” overhandigen aan regerend deken Harrie Goudsmits.

Foto Sint-Jorisgilde: 27 september 1981.

's-Zondags trokken er 11 gilden vanaf de gildenkamer aan de Hoogstraat naar de nabijgelegen Sint-Lambertuskerk, waarbij al direct de kop van het jubilerende gilde allerwege bewondering oogstte vanwege de fonkelnieuwe uniformen, die voor het eerst aan het publiek getoond werden.

Het vóór de kerk staande Sint-Joris-ruiterstandbeeld (een uit 1931 daterend jubileumgeschenk van het gilde aan het r.k. kerkbestuur) had op initiatief van het erocomité een geduchte opknapbeurt ondergaan en stond fraaiër dan ooit temidden van de zich verzamelende gilden. Het behoeft geen nader betoog, dat dit de feestvreugde in sterke mate verhoogde.

Om 11.00 uur trokken de deelnemende gilden met vliëgend vaandel en slaande trom de stemmig versierde kerk binnen, waar pastoor C. Vos voorging in een plechtige eucharistieviering, waarvan lezing, toespraak en voorbeden werden verzorgd door leden van het feestvierende gilde. Tijdens de mis werd ook nog het nieuwe gildevaandel gewijd.

Talrijke foto's en een geluidsband zullen tot in lengte van dagen getuigen van deze prachtige en stijlvolle, door gildebroeder Piet Janssen samengestelde gildemis, die niet heeft nagelaten om op alle aanwezigen een diepe indruk te maken.

Na de gildemis werd de eed van trouw aan het kerkelijk gezag afgelegd, gevolgd door een korte vendelgroet op het zeer wonderige kerkplein.

Rond 13.00 uur stelden de deelnemende gilden zich op voor een rondgang door de straten van Gestel. De kleurige gilden werden voorafgegaan door de Koninklijke Harmonie „Phileutonia” en

Toen rond 20.00 uur de „Jahrhundertkapelle”, geformeerd uit muzikanten van de bevriende Koninklijke Harmonie „Phileutonia” (welk gezelschap in 1982 zijn 100-jarig bestaan hoopt te vieren), de eerste vrolijke klanken liet weerklanken, zat de tent stampvol en begon er een feest dat tot ieders tevredenheid en zonder enige dissonantie tot na middernacht zou voortduren.

een rijtuigje, waarop de oudste en/of slecht ter been zijnde gildebroeders hadden plaats genomen. Begunstigd door het onverwacht fraaie nazomerweer trok de stoet veel kijkers naar buiten en op Gennep, waar het feestterrein was gelegen, zag het zwart van het volk.

Na de massale opmars werd er achtereenvolgens gesproken door regerend deken Harrie Goudsmits, Kringvoorzitter M. Zijlmans en districtsraadsheer Eef Reker (tevens jonge deken van het jubilerende gilde), die het jubileumfeest officieel voor geopend verklaarde.

Behalve een tentoonstelling en de gebruikelijke wedstrijden in trommen en vendelen stond er voor het publiek een schietwedstrijd op het programma, terwijl de jeugd van 4 t/m 12 jaar kon meedoen aan kinderspelen. Dit laatste bleek een geweldig succes en mede gelet op de naar schatting meer dan 10.000 toeschouwers, kon als variant op een bekend spreekwoord gezegd worden:

„Wie de jeugd heeft, heeft het volk”.

Wellicht een goede gedachte voor de kringgildedagen?

In de feesttent, die de gehele middag tot de laatste plaats toe bezet was, zorgde de boerenkapel „De Klungels” voor vrolijke levende muziek.

Rond 18.00 uur vond de prijsuitreiking plaats en tevens werd er aan elk deelnemend gilde een herinneringsschild aangeboden.

Daarna werd er nog gezellig nagekaart. Overal voldane gezichten: het vele voorbereidende werk was dan toch niet voor niets geweest!

Na de bekendmaking van de trekkingsuitslag van de door de dahliavereniging gehouden loterij,

keerde eenieder tegen kienen dankbaar huiswaarts, zij het dat de gildebreders van St. Joris last kregen van een opkomend leeg gevoel. Het zo lang en intens tegemoet gezien jubileum was gevierd en voor de meesten van hen zou er geen meer komen; j tenminste als de volgende mijlpaal het 600-jarig bestaan zal zijn.

Uitslag Kampioenschieten van het **Sint-Joris-gilde Gestel en Blaarthem** op zondag 4 oktober 1981.

Kampioen Pieter van der Putten 11 treffers.

Res. Kamp. Paul van der Putten 10 treffers na kampen met Jan van Gennip, Jo v. d. Vorst en A. v. Gent welke resp. 3de, 4de en 5de werden.

Op zondag 6 september werd Pieter eveneens kampioen van de kringkruisboogschietwedstrijden van Kempenland.

Het is overigens ook toevallig dat Pieter 10 jaar geleden ook kampioen van het Sint-Jorisgilde werd.

E.R.

O.L. Vrouwe gilde, Zeelst

Op zaterdag 22 augustus herdacht de heer **Fr. van Loon** het feit dat hij 50 jaar gildebreders is.

Om dit feit luister bij te zetten werd uit dankbaarheid een H. Mis opgedragen in de parochiekerk.

Hierna volgde een receptie waarbij aan de jubilaris een kringonderscheiding werd uitgereikt.

Burgemeester Dr. G. L. Elsen was eveneens aanwezig en speldde na zijn toespraak de jubilaris een koninklijke onderscheiding op: de eremedaille in zilver, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

Daarna verliep de avond in een gezellig samenzijn met de jubilaris, familie en gildebreders.

P. Boogers.

J. van Rooy.

Heilig-Kruisgilde, Gerwen

Op zaterdag 26 september heeft het gilde zijn jaarlijkse teerdag gevierd.

Deze dag had een extra feestelijk tintje omdat de voorzitter, tevens keizer **Martien van de Berk** het feit mocht herdenken dat hij 25 jaar voorzitter en hoofdman van dit gilde is. Het gehele gilde was in het gildehuis "De Linde" bijeengekomen om hun voorzitter te huldigen met zijn jubileum.

De vice-voorzitter P. Schuts sprak in humoristische bewoordingen tot de feesteling en sprak de wens uit, nog lang met deze gildeminnende voorzitter het wel en wee van het gilde te delen.

Hierna werd aan de jubilaris door de jongste gildebreders, Hansje de Louw, een prachtige hellebaard aangeboden, die vervaardigd was door de heer Engelaar.

Op de druk bezochte receptie werden door de sprekers de verdiensten van Martien, voor het gildewezen in het algemeen en voor het Heilig-Kruisgilde in het bijzonder, uitvoerig belicht.

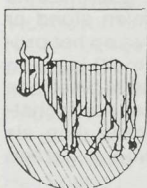
Dit werd nog eens extra onderstreept door de voorzitter van Kring Kempenland, de heer W. H. Zijlmans, die aan Martien van de Berk de hoogste onderscheiding (A2) van Kring Kempenland mocht uitreiken, wegens zijn vele verdiensten, mede als bestuurslid van de Kring waarvan hij sinds enkele jaren ook raadsheer is.

Tijdens het koningschieten, dat eveneens op deze dag plaats vond, werd de regerend koning Rein Kersten onttroond.

Bij het 89ste schot wist Nol van Baardwijk de koningsvogel naar beneden te halen, waardoor hij zich een jaar lang "Koning van het Heilig-Kruisgilde" mag noemen.

De gilde-breders en -zusters en genodigden zijn 's avonds tot in de kleine uurtjes gezellig bijeen geweest.

Al met al kan het gilde terugzien op een zeer geslaagde feest-teerdag.

Nieuws uit Maasland

KRING MAASLAND. De algemene ledenvergadering voor de kring is gehouden op vrijdag 13 november in Nieuwkuijk. In ons volgende nummer zullen wij een verslag opnemen.

KRINGDAG 1982: Gilde Onze Lieve Vrouw en Catharina van **ERP**, op zondag 27 juni 1982.

KRINGDAG 1981. We beloofden de uitslag van gildefeest Haaren van 17 mei 1981. Wegens plaatsruimte kunnen we alleen de voornaamste geldprijzen vermelden.

Optocht gecostumeerd: O.L.Vr. Schuts Elshout. Idem ongecostumeerd: St. Hubertus Loon-

opzand; idem gedeeltelijk gecost.: St. Barbara Veghel.

Standaardrijden Combinatie: O.L.Vr. Elshout; idem in optocht St. Ant. en Seb. Udenhout; idem tournooi: St. Joris Udenhout.

Koningsschild na 1945: St. Hubertus Drunen; best onderhouden zilver: St. Crispijn, Besoijen; verzameling zilver: St. Jan Kaatsheuvel.

Gildevaandel na 1945: St. Cath. en Joris Rosmalen.

Gildestandaard na 1945: St. Joris Udenhout;

Mooiste papegaai: St. Hubertus Berkel.

Schieten Geweer Koning: A. Martens St. Joris

Berlicum; idem Korps: I: St. Ambrosius Haarsteeg; idem I: Viertallen: St. Hubertus Loonopzand; idem kampioen: E. Hendriks Berkel.

Schieten Kruisboog: Koning B. v. Daelen Baardwijk; idem Korps, 4-tal en kampioen: alle St. Ambrosius Baardwijk. Kampioen Brekelmans.

Schieten Handboog: Wip Koning V. Straelen St. Seb. Oisterwijk; idem korps, 4-tal en alle St. Sebast. Oisterwijk; kampioen J. Scholze Oisterwijk. Kampioen jeugd Erwin Gerrits Oisterwijk.

Oisterwijk.

Schieten handboog: Blazoen korps St. Ambrosius Loonopzand; 4-tal: St. Cath. Den Dungen; kampioen F. v. Breugel St. Ant. en Barb. Sint-Michielsgestel. Jeugdkampioen G. Smits Den Dungen.

Keizerskruis: St. Joris Haaren, J. v. Hal.

ESCH. Tijdens de najaarsvergadering van het gilde **Sint Willibrordus** werd gildebrouder Jan van Kempen gehuldigd i.v.m. zijn 50-jarig lidmaatschap. Tegelijk is hij 50 jaar standaardrijder. De Hoofdman overhandigde hem een zilveren schild terwijl zijn echtgenote in een bloemenhulde deelde. De gouden jubilaris bood het gilde een foto aan van hem als standaardrijder, die gemaakt is op het eerste gildefeest van de kring n.l. in Den Bosch 1935, (waarbij de kring is gesticht). Jan zei dat hij het altijd een eer gevonden heeft "de weg vrij te maken voor zo'n gilde als St. Willibrord". Hij vond het jammer dat nog geen opvolger voor hem is gevonden.

DINTHER. Op 5 september werd in het gilde **St. Barbara** Peter Meulenbroek de nieuwe koning met zijn 264ste schot. Zijn huldiging heeft plaats gehad op zondag 13 september in de Hoogmis, welke in de openlucht werd opgedragen i.v.m. de restauratie van de kerk.

Bij deze plechtigheid werden drie nieuwe gildebroeders beëdigd, waarna zij hun hoeden en sjerpen, welke tevoren gezegend waren, ontvingen van pastoor L. v. d. Velden.

Hoofdman dr. Luijckx reikte aan de gouden gildebroeder Joost v. d. Leest de zilveren medaille met lint van Kring Maasland uit.

LOONOPZAND. Het gilde **St. Ambrosius** nam op 28 juni deel aan de schietwedstrijd voor handboog te Diessen bij St. Sebastiaan.

Op 9 juni was het gilde present bij de receptie van Dhr. en Mevr. Verhulst-Van Hulten. Hoofdman van dit gilde b.g.v. hun 40-jarig huwelijk. Door de jeugdige vendeliertjes werd een vendelgroet gebracht.

Op 23 augustus werd deelgenomen aan de Kringdag te Klein Zundert. Een prijs voor vendelen-jeugd en een voor handboog werd verdiend.

Op 29 augustus werd om de schutterskoning op de wip (handboog) geschoten. Het werd Jacq. Smit met 33 treffers; tweede werd A. Bink met 31 en 3de werd H. Basters met 26.

Op 19 september werd om de schutterskoning op doel geschoten. Toen werd H. Basters de eerste met 523 punten, gevolgd door J. Smit met 498 en A. Kemmeren met 407 punten.

De algemene ledenvergadering werd op 30 september gehouden ter voorbereiding van de statiedag 10 oktober. Het opstalrecht van de

schietbanen is geregeld. Vier nieuwe leden werden geballoteerd. Door deken Dankers werden de schietbelangen van het jaar voorgelezen. De wedstrijdleider werd dank gebracht. Op de statiedag werden de plannen voor 1984 bekend gemaakt voor de viering van het 200-jarig bestaan van het gilde.

Op 1 november is geschoten om de Sint-Sebastiaansbeker van Oisterwijk met Oisterwijk en Haaren te Haaren. St. Ambrosius won deze beker.

Bij **ST. HUBERTUS** werd de statiedag gevierd op 20 oktober. Na de Mis werden barakwedstrijden gehouden en in de zaal werd op korte afstand met handboog geschoten. Winnaars werden resp. J. v. d. Hoven en B. v. Gorkum. Willy Vermeer was 25 jaar bij het gilde en hem werd het zilveren draaginsigne door de hoofdman opgespeld. Drie nieuwe leden traden toe. Een uniformfonds is bij dit gilde gesticht om op gildefeesten nog beter voor de dag te kunnen komen.

ESCH. Bij **St. Willibrordus** werd op 27 juni de nieuwe koning geschoten. Het werd Ad. Konings, de 155ste koning in de gildegeschiedenis aldaar. Het zit in de familie, zei hij, want zijn vader M. Konings werd dat in 1965, zijn oom W. J. Konings in 1953 en oom A. Konings werd het in 1947. Een koninklijke familie met recht. Het koningschieten is zeer traditioneel gehouden. De oude koning werd 's morgens al vroeg afgehaald; na tractatie naar schutsterrein. De vrouw en kinderen van de nieuwe koning werden spoedig na het koningsschot verwittigd en voegden zich onder de boom om de inhuldiging te viëren. Hoofdman Pijnenburg overhandigde hem de koningsstaf en het koningszilver werd hem omgehangen. Een vendelgroet wachte hem nadat hij zijn handen had gewassen. Na de toespraken door de Hoofdman en Burgemeester v. d. Boom volgde een rondwandeling door Esch.

VUGHT. De Dommelgroep hield haar jaarlijks gildefeest in Vught, georganiseerd door **St. Barbara en Sebastiaan**. In de Sint-Petruskerk werd de Gildehoogmis gehouden. Celebrant was pastoor-gildeheer H. v. d. Ven. Na de Mis vendelgroet aan kerkelijke autoriteiten en vervolgens naar het gemeentehuis voor de belofte van trouw aan de wereldlijke overheid. Burgemeester Reitsma verwelkomde allen hartelijk en bood erewijn aan. Namens de Dommelgroep sprak dhr. J. C. v. Breugel. Hopman Chappin Jr. sprak namens de Vughtse gilden. Aanwezig was nestor Jan v. d. Mortel. Bloemen in de gildekleuren kregen Mevr. Reitsma en ere-dame Mevr. Fentener van Vlissingen-van Lanschot. De schietwedstrijden werden wegens het slechte weer verschoven naar de volgende zondag. De uitslagen waren:

Trommen: H. Schellekens, St. Ant. Gemonde.

Jeu de boules: St. Catharina en Barbara te Schijndel. Schieten geweer wisselkruis: Cor van Ewijk. Schieten kampioen geweer: J. v. d. Leest. Handboog doel: E. v. Helvoirt, Den Dungen.

Korps geweer: St. Joris Gemonde.

Vendelen A: W. v. Leest Gemonde; idem B: Jos Verhagen Vught; idem C: R. v. Herwijnen Vught; idem Jeugd: Fr. v. Someren Vught.

Trombegeleiding vendelen: St. Joris Gemonde. Groepsvendelen St. Joris Gemonde; idem Jeugd

St. Barbara Vught.

Gast op dit feest was St. Catharina Vught, terwijl de deelname der kring was: Gemonde, Den Dungen, Schijndel en Barbara Vught.

UDENHOUT. Op kermismaandag hebben de beide Udenhoutse gilden **St. Antonius en Sebastiaan** en **St. Joris** hun koningschieten gehouden met een geweldig mooi feest op 31 augustus.

Met bazuïngeschal en trommen werden de gildebroeders uitgehaald in de vroege morgen en opgetrommeld om de gildemis bij te wonen welke door gildeheer pastoor Gevers werd gecelebreerd. Na de vendelgroet op het kerkplein aan kerkelijke en wereldlijke overheden werd naar het „schutswaaike” getrokken. Volgens het lot moest St. Sebastiaan eerst schieten en daarom plaatste St. Joris de vogel op de boom. Pastoor Gevers vrijde de boom, gevolgd door pastoor-

emeritus Prinsen, de ere-hoofdman Burgemeester Hoefsloot en de oude koning v. d. Laak. Bij het 106de schot bleek Wil v. d. Laak weer de nieuwe koning te zijn, doch dat was de derde keer en dus was hij tevens KEIZER. Hij werd de eerste KEIZER in het 433e jaar van dit oude gilde.

Hierna plaatste St. Anthonius en Sebastiaan de koningsvogel voor Gilde St. Joris. Bij het 86ste schot werd Antoon Weijtmans Pzn. de nieuwe koning. Hij koos zijn vrouw als koningin van St. Joris.

Hierna plaatste St. Joris weer de vogel voor de nieuwe koning van St. Anthonius. Deze was taaler want bij het 201ste schot viel hij en was Frans Vriens de nieuwe koning voor de komende drie jaren. Na verschiëting trokken allen naar het gemeentehuis om kond te doen van het gebeuren. B. en W. ontvingen de gildebroeders en al gauw was daar een feeststemming. De brandewijn met kandij stond al klaar.

De Toast (brandewijn met kandij) op Keizer en Koning van St. Antonius en St. Sebastiaan en St. Joris. v.l.n.r.: Burgemeester Hoefsloot, Koning A. Weijtmans, Keizer Wil v. d. Laak, en Koning Frans Vriens.

Pastoor Gevers werd ook in de hulde betrokken want aan hem werden de twee koningen en keizer voorgesteld. Pastoor Prinsen trok voor deze gelegenheid een kruikje brandewijn extra open!

In beide clubhuizen der gilden werden de feesten voortgezet van deze onvergetelijke dag.

St. Antonius en Sebastiaan hartelijk gelukgewenst met Uw KEIZER. (Msl.). De tekenen zijner waardigheid zullen t.z.t. feestelijk worden overhandigd.

Keizer Wil v. d. Laak: „Ik heb wel mijn best gedaan, niet alleen voor de eer, maar voor het gilde en voor Udenhout”. „Het is wel jammer dat ik nu nooit meer met het koningschieten kan meedoen, je bent nu eenmaal keizer en dat blijf je tot je dood”.

VEGHEL. De jongste loot van Maasland heeft nu een nieuwe koning. Het was op 21 september dat het gilde **St. Barbara van Veghel** na afwachten van de regen om 10.00 uur (met hulp

van de H. Clara) naar de Gildemis kon trekken. In de Mis werden 3 nieuwe hoeden en sjerpen voor nieuwe leden gewijd; 6 tambours en vendeliers legden hun belofte af op het vaandel van St. Barbara dat zojuist was gewijd.

Aan pastoor van Genuchten werd de vendelgroet en belofte van trouw gebracht. Na de Mis een smakelijke lunch en daarna trok het gezelschap naar de schutsboom, waar men veel bewondering had door buitenlanders aldaar aanwezig. Bij het schieten waren vele kanshebbers, maar uiteindelijk was het Martien Matsers die de koning werd.

Als adjudant kreeg hij Cor van Schie naast zich. Het aftreden van de oude koning en het installeren van de nieuwe was een fijne gebeurtenis met een waardige en humoristische toespraak van de staande deken.

Ere-deken, burgemeester H. v. d. Weegen, was intussen juist voor het gelukkige koningsschot gearriveerd. Daarom kon hij nog net op tijd de

ere-wijn aanbieden. Gildebroeder Hutten zorgde goed voor de barbeque; het weer bleef goed en men kon tot laat buiten dit feest vieren. Het begin is gemaakt voor St. Barbara te Veghel. Zij zullen in de toekomst op de ontstane traditie kunnen voortbouwen. Sukses Veghel.

VORSTENBOSCH. Het gilde **Sint Antonius-Abt** droeg op 11 augustus Frans v. d. Heijden naar zijn laatste rustplaats. Er waren ook vele gildebroeders van „De Hoge Schuts” aanwezig. Op het kerkhof namen zij vendelend afscheid. Frans was van de heroprichting in 1951 deken-schrijver tot 1977. Een actief lid is heengegaan; hij was oud gemeenteraadslid, wethouder en loco-burgemeester. In 1972 werd hij geridderd in de Orde van Oranje Nassau.

KAATSHEUVEL. Bij het gilde van **St. Jan** ontviel op 18 oktober Bertus van Berkel (74), ere-lid van dit gilde. Hij werd in 1927 lid en heeft vele verdiensten voor het gilde gehad. Bertus was een

gildebroeder met levensblijheid, waardoor hij vele vrienden wist te maken. Bij zijn 50-jarig lidmaatschap kreeg hij de zilveren medaille van de Orde van Oranje Nassau. Sint Jan is hem dankbaar voor al wat hij deed en begeleidde hem naar zijn laatste rustplaats.

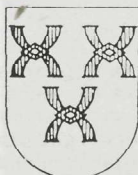
HAAREN. Bij **St. Joris** is op 15 september overleden vaandrig Wout Habraken (62). Deze was een uitstekend gildebroeder die immer bij het gilde was en in het bestuur zijn mannetje stond. Gildebroeders van Haaren droegen hem grafwaarts en vendelden als dank en afscheid.

ENSCHOT. Het rustige gilde van **St. Joris** van Enschoot heeft een nieuw gildevaandel laten maken naar voorbeeld van het oude dat versleten was. Het is inmiddels door Pastoor Jacobs gewijd in aanwezigheid van Gilde **St. Hubertus** van Berkel. Over enige tijd zal het gilde ook weer een nieuwe standaard hebben. Hieraan wordt gewerkt en de wijding volgt spoedig. We zullen hiervan melding maken in een volgend nummer. Enschoot veel succes met de installatie en het heroprichten van Uw gilde. Het heeft immers enige tijd stil gelegen.

Wij mogen echter nog wel even vermelden dat enige tijd geleden de oud-secretaris, de heer Smits, wonende te Tilburg is overleden. Hierna is men de draad weer gaan opvatten op schiet- en gildegebied. Met enthousiasme is men daar aan begonnen. We horen nog nader van St. Joris.

Loon op Zand, november 1981.

J. Toorians,
Deken-schrijver Maasland.

Nieuws uit Peelland

KRINGDAG 1982.

Kring Peelland zal in 1982 zijn kringdag in Stiphout vieren. Het is de bedoeling er een groots feest van te maken. Een groot aantal gildes zijn hierom uitgenodigd, ook buiten de kring. Op 22 en 23 mei zal rond de Oude Toren in Stiphout een kleurrijk schouwspel te zien zijn. Stiphouts middenstand zal een „Gildemarkt” houden nabij het feestterrein om het gebeuren een uitgebreider karakter te geven. Wij vertrouwen erop dat veel gildes aan de uitnodiging gevolg zullen geven ook al zijn er op deze dag meer activiteiten.

Tot op 22 en 23 mei in Stiphout.

Het Bestuur Sint-Antoniusgilde Stiphout.

Gilde Sint-Willibrordus Bakel.

7 November is voor ons Gilde elk jaar een mooie dag, want dan viert het Gilde zijn patroonsfeest.

's Morgens om 10 uur trok men in vol ornaat naar de kerk, waar de H. Mis met Gilde-eer werd opgedragen.

Na de H. Mis bracht de vendelier de eed van trouw aan het kerkelijk gezag. In het Gildehuis aangekomen stond de koffie met broodjes gereed. Om 11 uur bracht men een bezoek aan de bejaarden in de Wilberdries, die ook hun feestdag hadden. Na een onderlinge schietwedstrijd ging men naar het Gildehuis. Ons oudste lid P. Adriaans moest het bord 't Gildehuis ont-hullen, welk bord door onze Gildehospes H. v. d. Horst was aangebracht. Een woord van dank is hier zeker wel op zijn plaats voor Heintje en Tonny voor deze mooie geste. Nu kan iedereen in Bakel zien waar het Gilde thuishoort.

In de zaal bracht kapitein Jos Swinkels een dankwoord aan onze scheidende Gildeheren B. v. d. Lande en H. v. d. Weijden. Beiden hebben altijd voor het Gilde klaar gestaan, de Heer v. d. Lande sedert 1948 en H. v. d. Weijden sedert 1962. Het

Gilde bood beiden een tinnen bord met inscriptie aan. Aan de dames werd een bloemboekje aangeboden.

Vervolgens stelde de kapitein de nieuwe Gildeheer Wim Koppens aan het Gilde voor. „Wij hebben”, aldus de Kapitein, „een echte Bakel-naar gevraagd en hopen ook met Wim op een plezierige samenwerking. Namens het Gilde bied ik U dit Gildeboek aan”.

De Heer v. d. Lande dankte het Gilde voor deze mooie geste „altijd heb ik met plezier bij het Gilde vertoefd. Ik hoop dat het Gilde de plezierige samenwerking mag behouden. Ook wens ik de Heer Koppens proficiat met de uitverkiezing. Gij zult bij het Gilde wel veel plezier beleven”.

De Heer v. d. Weijden dankte ook het Gilde voor de 20 jaar plezierige samenwerking en ook een proficiat aan de Heer Koppens.

De Kapitein dankte alle sprekers voor de mooie woorden en dankte tevens de gildehospes Heintje en Tonny.

Na een voortreffelijk diner werd deze mooie dag besloten.

Gilde O.L. Vrouw Aarle-Rixtel.

Maandag 28 augustus j.l. kermis te Aarle-Rixtel. Niet alleen kermis, maar de 2 Gilden vierden feest. 's Morgens een plechtige Gildemis. Na deze H. Mis volgde de vendelgroet op het Kerkplein, waarna de traditionele kermis-borrel bij de Fa. Prinssen voor de 110de keer werd geschonken.

Voor het O.L. Vrouwe Gilde was het dit jaar de beurt om Koning te schieten. Dit werd een spannende strijd, daar de aftredende Koning Koos v. Hoof reeds 6 jaar koning was en bij prolongatie van de titel tot keizer uitgeroepen kon worden. Na het 49ste schot werd de vogel geveld door Gildebrouder Driek Swinkels, die zich voor 3 jaar Koning schoot.

al met al heeft het Gilde van O.L. Vrouwe weer een waardige Koning, waar we allen trots op zijn.

Op zaterdag 15 augustus j.l. vierde oud dorpsgenoot Pastor Jan Vos zijn zilveren Priesterfeest. Het O.L. Vrouwe Gilde begeleidde de jubilaris met zijn familie van het ouderlijk huis naar de Maria-Kapel, waar deze, met assistentie van Oud Pastoor v. d. Berk en Pastoor Tilman een plechtige H. Mis opdroeg. De gezangen werden door zijn familie op keurige wijze verzorgd. De jubilaris met familie ging onder begeleiding van het Gilde naar Chalet Lohengrin. Het Gilde bracht daarna de vendelgroet en Hoofdman J. v. Dooren feliciteerde namens het Gilde de jubilaris.

Op zondag 31 mei 1981 vierde Emeritus-Pastoor F. v. d. Berk, oud pastoor van Aarle-Rixtel, thans rector bij de Zusters Mariëngaarde Aarle-Rixtel, zijn gouden Priesterfeest. Begeleid door de beide Aarlese Gilden, van pastorie naar de kerk, droeg de jubilaris met nog 8 Aarlese priesters de plechtige H. Mis op. Aan het einde van deze dienst, werd door de jubilaris de prachtige nieuwe Gildevaan van het O.L. Vrouwe Gilde ingezegend. De jubilaris was hiermede zeer

vereerd.

Hoofdman J. v. Dooren dankte op de eerste plaats Oud-Pastoor v. d. Berk en de vele parochianen, die hebben bijgedragen om tot aanschaf van dit prachtige nieuwe vaandel te kunnen overgaan.

Voor de kerk werd daarna door de beide Gilden de vendelgroet gebracht aan de jubilaris. Vervolgens trok men naar de feestzaal waar een drukke receptie volgde.

Sint-Jorisgilde Gemert

Het komend jaar zal het Sint-Jorisgilde 675 jaar bestaan. Ter gelegenheid van dit jaar zal een groots vrij gildefeest worden georganiseerd in samenwerking met het Gilde van St. Anthonius en St. Sebastiaan. De organisatie van dit evenement is in handen gelegd van een comité onder de naam "Juweel Gemert '82".

Het is de bedoeling dat na een feestweek duizenden gildebrouwers en -zusters zich op zondag 19 september 1982 in een indrukwekkend schouwspel presenteren aan zeer veel toeschouwers uit Gemert en verre omgeving.

In de week voorafgaande aan 19 september zal aandacht worden besteed aan de Gemertse Gilden middels tentoonstellingen en onderwijsprojecten voor de basis-schooljeugd. Tevens zal gepoogd worden door de ondernemers en verenigingen uit Gemert, om Gemert centraal te stellen met een accent op de gilden.

Liessel.

Op 23 oktober werd te Liessel in een trouwmis met gilde-eer, het huwelijk gesloten van vendelier T. Slegers en Fr. Janssen. Om 14.00 uur werd het bruidspaar afgehaald door het gilde en naar de kerk begeleid. Na de trouwplechtigheid werd voor de kerk de vendelgroet gebracht door H. Janssen, vader van de bruid, die ook vendelier is.

In de feestzaal aangekomen werd een begin gemaakt aan een feestelijke dag.

Deze trouwdag, waarbij de vader van de bruid aan het bruidspaar een vendelgroet bracht, gaat als een unieke gebeurtenis het archief in, zodat het voor ons nageslacht bewaard blijft.

H. v. Someren
Secretaris.

KONINGSKETEN Sint-Antoniusgilde Gemert

Nog trotser dan voorheen liep gildekoning Jan Penninx van het Gilde van Sint-Antonius en Sint-Sebastiaan op kermismaandag 20 juli j.l. te midden van de gildebroeders naar de kerk en naar de schutsboom om met de gildebroeders van het Sint-Jorisgilde hun koningschieten te vieren.

Dat mocht ook wel, want voor het eerst droeg hij de nieuwe zilveren koningsketen die in de week ervoor was gereed gekomen. Het stukje kunstsmeedwerk van Nol Coopmans, bestaande uit 19 zilveren schakels van ca. 5 cm. lang en 2 cm. breed en bekroond met het in dezelfde stijl gedreven medaillon met daarin de afbeeldingen van de beide patroonheiligen, waaraan de oude uit 1657 daterende papegaai was gehangen, genoot aller bewondering.

Copyright: Peter v. d. Sanden,
St. Antoniusstraat 24, Gemert - Holland,
tel. 04923-1576.

De keten is een geschenk van een aantal gildebroeders, die tijdens de optrekdag spontaan f 250,— per schakel offerden om hun gilde daarmee te vereren. In amper 10 minuten tijd waren de 19 schakels vergeven, ja zelfs waren er nog 4 giften voor een nieuwe keten voor de koningin, die er tegenover haar koning maar armzalig bijliep.

Om de keten beter tot uitdrukking te laten komen is het vest spaarzaam met schilden behangen.

De keten is gekozen uit een aantal ontwerpen van verschillende zilversmeden. Het medaillon is in 1979 geschonken door gildebroeder Jan v. d. Laar bij diens gouden gildebroederschap. Hij deed dat toen zeer bewust om daarmee de aanzet voor een geheel nieuwe keten te geven. Hij is daarin geslaagd en met hem zijn gilde, dat zich nu nog fraaier kan presenteren dan voorheen het geval was.

De keten mag ook gezien worden als een uiting van de liefde en trouw, die de gildebroeders voor het gilde koesteren.

IN MEMORIAM

Gildebroeder Fons M. G. Niessen

Een vooraanstaand en door eenieder geacht en gewaardeerd Gildebroeder, is toch nog vrij onverwachts op 65-jarige leeftijd van ons heengegaan. Zijn vele vrienden verliezen in hem een Gildeman die een bezieling uitstraalde om de goede Brabantse Traditie, een kostbare erfenis van onze voorouders speciaal het Gilde te behouden en uit te dragen.

Zijn leven werd gekenmerkt door zijn onvermoeibare inzet voor alles wat met Heemkunde en Gildewezen te maken had. Verzamelde ook letterlijk alles wat hierop betrekking had en bouwde hierdoor een waardevol archief op.

Fons vond het altijd een genoegen om zijn bezoekers mede te laten genieten van al dat bijzondere wat hij over het Gilde weer had gevonden.

In het jaar 1950 was het Fons die zich inzette tot heroprichting van het Sint-Catharinagilde te

Helmond, en die dit Gilde met zijn eigen vrienden gildebreeders tot grote bloei wist te brengen. Hij vond het ook een voorrecht en ging er trots op dat hij lange tijd van zijn Sint-Catharinagilde afwisselend Jonge- en Oude Deken mocht zijn.

Fons was vanaf 2 maart 1957 Voorzitter van Kring Peelland van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden, totdat hij om gezondheidsredenen deze functie welke hij met een uiterste bekwaamheid, elan en een grote ambitie vervulde, helaas moest overdragen op 28 januari 1978, alsook zijn vice-voorzitterschap van de Federatie van Noordbrabantse Schuttersgilden. De Gilden en Gildebreeders van Kring Peelland zijn hem veel dank verschuldigd voor zijn vele adviezen over oude gildegebruiken, voor zijn vele wijze raadgevingen, voor zijn aanwezigheid en belangstelling op de meeste Gildebijeenkomsten om zijn Gildebreeders te stimuleren. En voor al datgene wat hij op verschillende niveau's heeft bereikt in de niet altijd gemakkelijke omstandigheden.

21 Jaren Voorzitter van Kring Peelland waarvan hij met gemengde gevoelens afscheid nam, maar hij werd ter zelfder tijd benoemd, voor zijn grote verdiensten, tot ere-voorzitter van Kring Peelland.

Donderdag 22 oktober j.l. werd Fons door zijn Gildebreeders naar zijn laatste rustplaats begeleid en met gilde-eer te rusten gelegd.

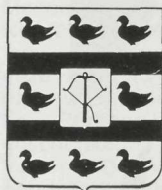
Indrukwekkend was de uitvaartmis in de Sint-Lambertuskerk te Helmond, met de aanwezigheid van zoveel vrienden, vooral Gildebreeders, die door hun aanwezigheid hun oud-voorzitter de laatste eer en dankbaarheid wilden betuigen. Wij Gildebreeders zullen onze Gildevriend Fons, oud-Hoofdman van Kring Peelland, die een zo grote invloed heeft gehad op de Gildebreeders die hij heeft geïnspireerd, hem in dankbaarheid gedenken.

Onze gedachten gaan uit naar Mevrouw Niessen-van Heck die op bijna alle Gildegebeurtenissen haar man vergezelde en hem tot grote steun was.

Mogen u, mevrouw en kinderen, overtuigd zijn van ons oprecht medeleven, en het voor u een troost zijn dat de belangstelling bij zijn begrafenis getuigde van vele vrienden.

Wij bidden de Allerhoogste Hoofdman voor zijn zielerust.

Kringbestuur Peelland
F.v.T.

Kring Land van Cuijk

Cloveniersgilde Grave.

Op 2 oktober 1981 werd door de Burgemeester van de stad Grave, namens Hare Majesteit de Koningin, aan de Heer Guus Janssens, de koninklijke onderscheiding "RIDDER IN DE ORDE VAN ORANJE NASSAU" uitgereikt. In het

Burgemeester Grotenhuis speldt de koninklijke onderscheiding op, terwijl Mevrouw Janssens toekijkt.

Oranje-hotel waren vele personen samengekomen, o.w. het voltallige gilde der Cloveniers om hun medegildebreders te feliciteren met deze hoge koninklijke onderscheiding. Namens het Gilde bood onze Koning Karel Ebbeke hem een vaas aan, terwijl ook zijn vrouw in de hulde werd betrokken door het aanbieden van een prachtig bouquet bloemen in de gildekleuren. Guus verwierf deze hoge onderscheiding omdat hij ruim vijftig jaar lang onvermoeid geijverd heeft voor de opleiding van ambtelijk Nederland, het laatst al Directeur van de Bestuurschool in Overijssel en tevens voor de vele activiteiten, die hij aan de dag legt, in zijn geboortestadje Grave. Op de algemene ledenvergadering van 23 oktober 1981 werden twee nieuwe gildebreeders aangenomen, de heren Jan Coolen en Martien Hegeraat. Op onze traditionele Teer- en Zuurkoolavond zullen ze worden beëdigd.

Bij de heropening van de gerestaureerde Sint-Elisabethskerk door Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Margriet op 19 november 1981 is het Cloveniersgilde verzocht een ere-haag te vormen bij het gemeentehuis en de kerk.

Op 21 november 1981 hield het gilde zijn traditionele teer-zuurkoolavond, waarbij ook de dames waren uitgenodigd, terwijl op 19 december een haas-avond werd gehouden.

Door het Bestuur en de leden van het Cloveniersgilde worden nu al plannen gemaakt en ontworpen voor de GROTE INTERNATIONALE

GILDEMANIFESTATIE, welke elk jaar wordt gehouden bij de druk bezochte en traditionele stadsfeesten. Deze vinden jaarlijks plaats tijdens het Pinkster-weekend (in 1982 van 28 t/m 31 mei).

Vredespaal in Vredepeel.

Waar het de taak is van schuttersgilden en schutterijen te waken over God, Koningin en Vaderland was het niet vreemd, dat de hulp van niet minder dan vier Brabantse gilden en een Limburgse schutterij werd ingeroepen "ter bewaking" van de Vredespaal in de uiterste noordwesthoek van Venray.

Op de plek, waar de Brabantse gemeenten Bakel/Milheeze, Oploo/St. Anthonis en het Limburgse Venray elkaar raken, is door de eeuwen heen steeds gevochten om het bezit van een armetierig stukje Peel. Omdat in vroeger jaren ook Vierlingsbeek (Overloon) aan deze plaats raakte, was het in feite een "burgeroorlog" tussen vier gemeenten uit twee provincies.

Reeds sinds de middeleeuwen bestreed men elkaar de eigendom van dit Peelgebied, dat alleen goed was voor het weiden van schapen, het plaatsen van bijenkorven of het vergaren van turf of brandhout. Uit oude, vergeelde papieren in menig archief is op te maken, dat zelfs Karel V zich met de twisten heeft bemoeid. Zonder succes overigens, want het heeft tot na de tweede wereldoorlog geduurd, voordat met de stichting van het Venrayse kerkdorp Vredepeel de vrede werd getekend. Of niet?

In 1956 laaide opeens de strijd weer op. De eens op het vier-gemeentepunt geplaatste Vredespaal verdween weer maar werd na "felle gevechten" door die van Venray terugveroverd op Vierlingsbeek. Daarna heeft men lang naar de Vredespaal gezocht totdat hij even voor de viering van het 25-jarig bestaan van Vredepeel werd teruggevonden.

Omdat zij was aangetast door de tand des tijds, schonk de V.V.V. van Venray een betonnen paal, welke op verzoek van de Vredepelers werd geplaatst in de kom van het dorpje. Daarnaast werd een nieuwe grenspaal geschonken om geplaatst te worden op de juiste plek in de uiterste noordwesthoek van Venray.

De burgemeesters van Bakel, Oploo, Vierlingsbeek en Venray boden aan eigenhandig het gat voor de paal te graven. En dat gebeurde op zaterdag 31 oktober j.l.

Bang als men was voor nieuwe schermutselingen, riepen de organisatoren - de V.V.V.'s van de vier gemeenten - hulp en bescherming in van het schuttersgilde "Sint-Anna" van Venray, "Schutterij het Zandakker-Gilde Sint-Jan" van Venray, gilde "Sint-Mathias" van Oploo, het Theobaldusgilde van Overloon en het Sint-Willibrordusgilde van Bakel.

Dank zij de medewerking van de gildebroeders werd het een kleurrijk spektakel in de omgeving van het MOB-complex van Rips.

Er waren buiten verwachting veel belangstellenden, die genoten hebben van dit optreden van gilden en schutterijen.

„Dat zou eigenlijk een jaarlijks terugkerend

gebeuren moeten worden" wenste de voorzitter van de Venrayse V.V.V., nadat de vendeliers van de verschillende (Brabantse) gilden koningsparen en burgemeesters in Vredepeel hadden overvondeld.

Uit dank voor het optreden kregen de koningsparen een zilveren schildje ter herinnering aan dit zeer geslaagde evenement.

GOUD VOOR TAMBOURS Heilig Bloedsgilde op het Wereld-Muziek-Concours 1981 Kerkrade. (W.M.C. 1981)

Het tambourkorps van het Boxmeerse gilde heeft zondag 26 juli muziekgeschiedenis gemaakt.

Op het Wereldmuziekconcours te Kerkrade behaalde het korps, begeleid door vendeliers, een gouden medaille.

De tambours hadden zich goed voorbereid. Zij hadden een goed opgezet oefenprogramma secuur nageleefd. Veel aandacht was daarbij besteed aan de uitvoering van de twee concoursstukken: „Drumspecial" en „Talking Drums"; beide marsen zijn gecomponeerd door S. Egberts.

Het Wereldmuziekconcours is een van de allergrootste concoursen, waar enorm streng geselecteerd wordt.

Bovendien was de concurrentie groot. Want aan de wedstrijden werd deelgenomen door korpsen uit Engeland, Duitsland, Nieuw-Zeeland, Amerika, Canada, Spanje en Nederland.

De wedstrijd werd gehouden in het bekende stadion van de Sportclub Roda JC. De sfeer was geweldig. Een met publiek uitpuilend Stadion, mooi weer en een onvoorstelbaar enthousiasme bij het publiek.

De tambours en vendeliers hebben zelf die fijne sfeer prima kunnen proeven. Tijdens hun rondgang over de sintelbaan van het stadion mochten zij een gul applaus van het publiek in ontvangst nemen.

Na de wedstrijden had de officiële bekendmaking van de prijzen plaats door de jury. Deze jury bestond uit de Japanner Yamada, de Duitser Wubbers, de Engelsman Wright en de Nederlanders van Lijnschoten en Conjaerts.

Meteen bleek al, dat volgens de traditie in Kerkrade de jury weer zeer streng te werk gegaan was.

Een aantal muziekkorpsen moest genoegen nemen met een derde of tweede prijs. De tambours van het Heilig Bloedsgilde kregen echter een eerste prijs, met daaraan verbonden een gouden medaille.

Een compliment verdienen de instructeur G. Lenkens en de T.M. Pierre Deenen.

Mede door hun inzet en door de voorbeeldige mentaliteit van de tambours kon dit fantastische resultaat behaald worden. Want er zijn maar weinig korpsen in Nederland, die kunnen zeggen dat ze GOUD behaald hebben op het Wereldmuziekconcours.

Boxmeer en de gehele regio mag trots zijn op dit gildekorps, dat bewezen heeft op wereldniveau met de beste korpsen te kunnen meespelen.

De op zondag 30 augustus gehouden receptie ter gelegenheid van dit uniek gebeuren bekroonde dit optreden waarbij zeer veel prominenten aanwezig waren. Tijdens deze receptie speelde het tambourkorps enige marsen. Tevens was een kleine expositie ingericht met diploma's en foto's van het concours te Kerkrade.

B. A. M. Clabbers,
Eerste Deken Heilig Bloedsgilde.

In memoriam

Sint-Annagilde Venray.

Op zondag 27 september bereikte ons het bericht dat op 83-jarige leeftijd **ANTOON THIJSEN** was overleden, erelid van Schuttersgilde Sint Anna.

Toon was 54 jaar lid van het gilde en in die jaren heeft hij zich 4 maal tot koning geschoten en 1 maal tot kringkoning.

In 1978 werd er voor Toon en voor zijn gildenvriend Jop Jansen een 50-jarig jubileumfeest georganiseerd.

Op 30 september werd in de Sint-Petrus-Bandenkerk de begrafenisplechtigheid gehouden.

Toon werd met gilde-eer begraven, wat hem met alle recht toekwam. Vele gildebroeders en -zusters waren aanwezig.

Moge dit medeleven voor zijn kinderen en kleinkinderen een troost zijn om dit zware verlies te kunnen dragen. We verliezen in hem een groot gildebroeder.

Moge hij rusten in vrede.

H. Rongen.

Sint-Joris- en Sint-Anthoniusgilde Maashees

Het dorp Maashees is gelegen in de meest zuidoostelijke punt van Noord-Brabant, het Land van Cuijk.

In officiële documenten en lijsten van rentmeesters prijkt Maashees steeds bovenaan, dit omdat men vroeger gewoon was bij de opsom-

ming van Cuijklandse dorpen in het zuiden bij Maashees te beginnen.

In kerkelijk opzicht heeft Maashees tot 1804 behoord onder Geysteren. Toen werd in Maashees een zelfstandige parochie opgericht. Wel had Maashees voordien een kerkgebouw, een kapel. Deze was toegewijd aan St. Joris. Deze kapel wordt vernoemd in de registers van het bisdom Luik, met als jaartal 1452.

Het eerste geschreven en bekend zijnde document van het Maashees Sint-Joris- en Sint-Anthoniusgilde stamt uit 1473, een gildekatern dat bewaard wordt in het streekarchief Land van Cuijk. Alhoewel deze oorkonde stamt uit 1473 zijn wij geneigd aan te nemen dat ons gilde van oudere datum is: "Ende die alzo te vervolgen gelijk alsdat aangenomen is ende overgegeven is bij des Koninkx ende der gildmeesters ende voert der gemeente gildbroeders.....".

In dit katern staan veel bijzonderheden over het gilde onder de schuts van "Sunte Jorien en den Heilant ende Confessoer Sunte Anthonis". Wie in het gilde wil treden diende een half pond was te voldoen. Op 17 januari, de feestdag van Sint Tunnis, ging men eerst ter kerke om later de teerdag te houden. Wie hiervan wegleef was een half pond Vlaams schuldig. Op 13 december in 1474, de feestdag "inde Lucie" tekende men op wat zoal de inkomsten waren van het gilde en wat de bezittingen waren: verschillende rogrenten uit belaste percelen en enkele stukjes gildeland. Verder noteerde men diverse schenkingen aan het gilde met de namen van de weldoeners.

De periode 1580 - 1585 was voor Geysteren en dus ook voor Maashees rampzalig. De troepen van Splinter Helmich hielden danig huis op kasteel Geysteren en in een later jaar lieten de Geünieerde Provinciën het Huis te Geysteren voor een deel afbreken.

Op Sint-Anthonisdag in het jaar 1611, twee jaar na het aangaan van het twaalfjarig bestand besloten de meeste naburen van Maashees het gilde weer op te richten. "dije gilde einen lange tijt (orzaick deze voerleden troebelen) nyet onderhouden is gheweest alzoe dat behoort". Dan kost intreden in het gilde een schelling of stuivers. Wanneer iemand op de teerdag wegleef moest hij de tapper schadeloos stellen. Bij een vechtpartij verbeurt de aanstichter een half vat bier wat terstond leeg gedronken moest worden. Op 19 januari 1648 werd de bepaling ingevoegd dat iemand bij het wegblijven van de teerdag een half pond was schuldig was. Pastoor Johannes Engelkens, de kerkmeesters en 22 gildebroeders ondertekenden deze bepaling.

In 1756 zijn 36 gildebroeders bij het gilde, onder wie Johannes Knops en Judocus Ackerman. Hun keyserschilden bevinden zich momenteel in het Noord-Brabants Museum in 's-Hertogenbosch, evenals de vogel en het medaillon.

Uit de nalatenschap van Frans Claes uit Antwerpen verwierf Jhr. van Sasse van Ysselt dit en de Jhr. schonk dit hierop aan het Brabants Museum.

Na 1800 kwam het Maashees gilde in verval. Na 1816 wordt het niet meer vernoemd in het gecombineerde capell- en gildeboek van 1695 tot 1884.

In 1825 werd het gilde wel als nog bestaand opgegeven aan de provincie; nadien zal het snel

bergafwaarts zijn gegaan.

Omstreeks 1850 waren er verschillende Maas-hesenaren gildebroeder in het gilde van Geysteren.

In 1977 vierde burgemeester van Heusden van de gemeente Vierlingsbeek zijn 25-jarig ambts-jubiläum; Maashees behoort na de annexatie in 1942 tot de gemeente Vierlingsbeek. Aan het slot van dit jubileum werd door de gilden van de gemeente een vendelhulde gebracht aan de jubilaris. Door dit gebeuren kwamen enkele toe-

schouwers uit Maashees op het idee om te proberen het oude Maasheese gilde weer op te richten.

Na informatie her en der ingewonnen te hebben kwam een aantal personen op 13 oktober 1977 in vergadering bijeen. Onder hen was ook de voorzitter van de Kring van Gilden Land van Cuijk Baron de Weichs de Wenne. Deze zette het nut en het doel van gilden uiteen.

(wordt vervolgd) Jo Smits, luitenant-schrijver.

Kring „Baronie en Markiezaat”

Gilde Sint-Willibrordus Alphen

Presentatie van nieuwe uniformen van het Hand-booggilde St. Willibrordus vond plaats op zondag 30 augustus j.l.

Vele gildebroeders en belangstellenden togen vol belangstelling op deze zondag naar Alphen om de nieuwe uniformen te kunnen aanschouwen.

Allen werden verwelkomd in het gemeenschapshuis „De Heuvel” onder aanbieding van een heerlijk kopje koffie.

Om 14.00 uur werden de gildebroeders en genodigden door de Keizer, de Koning met lopertjes, Hoofdman en twee bazuinblazers „in gildestijl” uitgenodigd naar buiten te komen, waar het gilde met eigen standaardpaard in volledig nieuwe uniformen - en zelfs dezelfde schoenen - stond aangetreden voor inspectie en presentatie.

De uniformen waren in een woord **magnifiek**.

Begeleid door Hoofdman Huijben werd de inspectie gehouden door Burgemeester Th. v. d. Weijden en de Kringvoorzitter van „Baronie-Markiezaat” en de Kringsecretaris van het Kwartier van Oirschot.

Na deze inspectie en presentatie volgde een rondwandeling gevolgd door een massale vendeldemonstratie, waarbij alle onderdelen zeer keurig in formatie stonden opgesteld.

Na afloop van de receptie was er gelegenheid tot bezichtiging van het schietterrein „t Paaik” en van het gildehuis, alwaar een tentoonstelling was ingericht.

Wat hier op deze dag werd gepresenteerd was geweldig; het werd door onderlinge vriendschap en samenwerking in een tijdsbestek van 15 jaar tot stand gebracht.

Proficiat gildebroeders van St. Willibrordus.

Ben Minnebach.

Gilde St. Sebastiaan Hoogerheide

Op zondag 6 september was het dan weer zover. Achter het gildehuis café de Arend zou het koningschieten op de „liggende wip” plaatsvinden.

Maar voor daarmee werd begonnen werd de koning thuis opgehaald. Het gilde ging in optocht naar het huis van de koning C. Hugens, in de Sondermanlaan, alwaar een vendelhulde werd gebracht.

Het was die dag immers aan Coby Hugens om zijn titel, die hij al twee jaar had, te verdedigen. Omstreeks drie uur 's-middags begon het koningschieten. Op de „liggende wip” staan 15 pluimen, die elk een aantal punten vertegenwoordigen. De belangrijkste daarvan is 25 punten waard.

De keizerin die ons gilde al vele jaren heeft, kreeg op deze middag een „gemaal”, n.l. C. Hugens. Deze werd de keizer van ons gilde.

De nieuwe koning werd Jac. van der Poel, terwijl Joke Stok-Buijs koningin werd.

Aan allen werd hulde gebracht door de vende-

liers, waarna de koningswijn aan ieder werd aangeboden.

Op zaterdag 31 oktober kwam het voltallige gilde bijeen in de Arend, alwaar het koningsbier werd geschonken, dat was aangeboden door onze nieuwe koning Jac. v. d. Poel. Dit volgens het oude-reglement uit 1714, artikel 12. „De koning, die een ton bier geeft, verbetert het span met een schilt”.

Op dinsdag 27 oktober bracht het gilde St. Sebastiaan een vendelhulde aan de scheidende directeur van de V.V.V. Bergen op Zoom, de heer Peer Sips.

Dit voor zijn inzet in het belang van het gilde-gezeen in Zuid-West Brabant. Met name door demonstraties e.d. van diverse gilden in **Bergen op Zoom**, om de Bergenaren wat vertrouwd te maken met het gilde.

Deze stad heeft n.l. 4 gilden in het verleden gekend. In 1915 werd het laatste gilde opgeheven. Thans zijn er enkelen doende om in Bergen op Zoom te komen tot de heroprichting van een gilde.

Op zaterdag 3 oktober waren Marie en Jappe Cloots-van den Bergh 40 jaar getrouwd. Op zich

niet zo iets bijzonders, maar tegelijk was het echtpaar ook 40 jaar gildebrouder en zuster van het Sint-Sebastiaansgilde.

Het gilde stond op deze zaterdagmiddag opgesteld voor hun woning aan de Putseweg. De openingstoespraak werd gehouden door de Deken-schrijver, waarna aan beiden de zilveren onderscheiding van het gilde werd opgespeld door de Gildeheer, Pater Alexander, en door de Hoofdman M. Quick. Hierna werd hun een prachtige oorkonde uitgereikt. De koningin, J. Stok-Buys, overhandigde een bloemstukje namens het gilde i.v.m. hun 40-jarig huwelijksfeest.

De heer van Rijckevorsel, voorzitter van de Kring „Baronie-Markiezaat” sprak ook beide jubilarissen toe en overhandigde hen een attentie namens de Kring.

Na de vendelhulde was in hun garage, die was omgebouwd tot een feestzaaltje, nog enkele uren een gezellig samenzijn.

Van vroeger:

Het vitale echtpaar weet nog goed hoe het er vroeger bij het gilde aan toe ging. Mevr. Cloots: „Je kon pas lid worden als je in het huwelijk getreden was. Op de dag dat dit gebeurde zijn we gelijk lid geworden, want ook onze vader en overgrootvader waren al vele jaren lid van het Hoogerheidense gilde”.

Het echtpaar heeft er nog geen moment spijt van gehad dat ze 40 jaar lid zijn.

„Het is voor ons beiden een duidelijke ontspanning geweest” menen ze. Er zijn volgens Marie vele mooie dagen geweest. Jappe heeft het zelfs gepresteerd om koning van het gilde te zijn. In dat jaar mocht het gilde bovendien op bezoek bij Koningin Juliana, omdat St. Sebastiaan als oudste vereniging van Hoogerheide deelnam aan het defilé op Soestdijk, ter gelegenheid van de 65ste verjaardag van de vorstin.

De koning mocht natuurlijk met zijn vrouw voorop lopen. „Nadien zagen we onszelf ook op de televisie”, weet Marie nog goed.

Boerenkar. „Toen we pas lid waren was het gilde nog gevestigd bij café de Polder. Vooral het koningschieten was jaarlijks een van de hoogtepunten” vertelt Jappe. „Het was toen nog allemaal anders; we moesten zelf uit het bos hout halen om er een boog van te maken. Men ging met het gilde op een boerenkar naar de plaats waar geschoten moest worden. Het waren dagen om nimmer te vergeten”.

Mevrouw Cloots heeft prettige herinneringen aan het gilde, omdat er ook een koningsschild van haar vader aan de breuk hangt.

Wanneer het gilde gaat naar evenementen zoals de Kringdag, het dansen, het schieten, Marie en Jappe Cloots zijn er bij en hopen er nog vele jaren bij te zijn.

Ben Minnebach

St. Hubertus Leur.

Het Sint-Hubertusgilde heropgericht, een feit om nooit te vergeten.

Dit is echter niet zonder slag of stoot gebeurd. Ik zal niet in details treden, blijft wel het volgende te

stellen: zonder medewerking van LAS, Gemeentebestuur en vooral Burgemeester Houben, Sint-Willibrordusgilde uit Alphen, de overheid en de werkcommissie van 3, zou deze heuglijke dag niet op 7 november reeds een feit zijn, maar echt wel een ½ jaartje later. Binnen het jaar zat het Hubertusgilde in nieuwe costuums, 6 trommen, 3 vendels en 1 vaandel.

Terecht dat het gilde trots is op al hetgeen gebeurd is tot standkoming van deze fantastische dag. Het is voor mij en al die andere broeders alles nieuw wat de klok slaat; een jaar geleden hadden wij nog nooit van een gilde gehoord. Proficiat St. Hubertusgilde Leur.

7 November: 14.30 uur H. Mis in de Petruskerk te Leur. Een tiental gilden uit de regio waren tezamen, vooral het Sint-Martinusgilde uit Luyksgestel; dit gilde bestond uit 40 man, ook was er een flinke afvaardiging van het Sint-Willibrordusgilde uit Alphen, dat ook de H. Mis mee heeft helpen verzorgen. Ook afgevaardigden van kring- en federatiebestuur waren aanwezig.

Tijdens deze eucharistieviering werden achter-eenvolgens het vaandel, de vendels, de trommen en de schildjes en sjerpen gewijd.

Na de H. Mis werden de broeders beëdigd met het nodige ceremonieel.

Trompetgeschal en tromgeroffel begeleidden de gildebrouders naar buiten, waar door de vendeliers van Alphen de vendelgroet werd gebracht.

Daarna een rondgang door het dorp om zich aan de Leurse bevolking voor het eerst als gilde te presenteren.

In het trouwkerkje vond een zeer druk bezochte receptie plaats, aangeboden door Gemeentebestuur van Etten-Leur.

Burgemeester Houben, die in de Petruskerk als eredeken was beëdigd verklaarde blij en trots te zijn dat het Sint-Hubertusgilde een feit was geworden. Bij het Sint-Martinusgilde uit Luyksgestel had eertijds burgemeester Houben de ervaring opgedaan!

De heer van Rijckevorsel, voorzitter van „Baronie en Markiezaat”, bracht een toast uit op de wedergeboorte van het Sint-Hubertusgilde, dat in 1752 opgericht was, in 1917 slapen ging en in 1981 met gepaste trots weer tot opstanding kwam.

Trouw, broederschap en dienstbaarheid zijn aloude waarden, die in een gilde echt gestalte krijgen, ik citeer letterlijk de woorden van de spreker. Vervolgens spraken de vertegenwoordigers van andere Brabantse gilden.

Mark de Schrijver uit Antwerpen was ook een van de sprekers; hij sprak in hoedanigheid van voorzitter van de Bond van Schuttersgilden. Hij noemde de gilden de bakermat van het sociale leven van onze westerse samenleving.

De heer C. Leiten sprak namens Heemkundige Kring „Jan Uten Houte” en gaf een interessante uiteenzetting van de 7 gilden die ooit op Etten-Leur bestaan hebben.

Hoofdman J. v. Harsel dankte eenieder voor zijn komst en medewerking.

De dag werd tenslotte besloten met een Brabantse koffietafel met een dansje als afsluiting van deze voor het Sint-Hubertusgilde zo onvergetelijke dag.

Gildebrouder: A. Boot.